



ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Ασφαλιστικής

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

“ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

**Η εξέλιξή του στον χρόνο σε τοπικό και διεθνές
επίπεδο.”**

ΠΕΡΟΓΙΑΝΝΗ ΑΡΓΥΡΩ

ΑΜ:454

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗ ANNA

Άγιος Νικόλαος 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	5
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.2. ΜΟΡΦΕΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	7
1.3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΟΜΑΛΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	7
1.4. ΣΤΑΔΙΑ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ	8
1.4.1. Διαγραμματική Απεικόνιση.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ	10
2.1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	10
2.2 Η ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΠΙΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (G20)	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΠΟΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	14
3.1. ΥΠΟΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΥΠΟΔΗΛΩΝΟΥΝ ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....	14
3.2. ΥΠΟΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΥΠΟΔΗΛΩΝΟΥΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ	18
4.1. ΤΙ ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠ' ΟΨΙΝ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΧΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΠΤΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	21
5.1. ΥΠΟΠΤΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	21
5.2. ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (OFF-SHORE).....	25
5.2.1. Ο Κόσμος των offshore με το πέρασμα του χρόνου	28
5.2.2. Δραστηριότητες εξωχώριων εταιριών στην Ελλάδα.....	29
5.2.3. Ο ρόλος των “φορολογικών παραδείσων” στη πρακτική του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.....	32
5.2.4. Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολόγησης.....	32
5.3. ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	34
6.1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	34
6.1.1. Η σύμβαση της Βιέννης (1988).....	34
6.1.2. Οι 40 Συστάσεις της F.A.T.F. (Financial Action Task Force on Money Laundering)	35
6.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	38
6.2.1. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης - (Σύμβαση Στρασβούργου 1990)	38
6.2.2. Η πρώτη Οδηγία (91/308/ΕΟΚ)	39
6.2.3. Η δεύτερη Οδηγία (2001/97/ΕΚ)	40
6.2.4. Η τρίτη Οδηγία (2005/60/ΕΚ)	41
6.3. Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	42
6.3.1. Το αμερικάνικο σύστημα εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών	43
6.4. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΥΡΩΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ.....	44
6.4.1. Νόμος 2145/1993.....	44
6.4.2. Νόμος 2331/1995.....	45
6.4.3. Νόμος 3424/2005.....	47
6.4.4. Νόμος 3691/15.8.2008.....	49
6.4.5. Ανθρώπινα Δικαιώματα	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	53
7.1. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΔΗΜΕΥΣΕΙΣ	53
7.1.1. Ομάδες των υπό δήμευση περιουσιακών στοιχείων (νόμος 3691/2008)	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ	56
8.1. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	56
8.2. ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	56
8.3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ	57
9.1. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	57
9.2. ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	58
9.2.1. Υπόθεση Αγγελόπουλου.....	58
9.2.3. Υπόθεση ναρκωτικών στα Ζωνιανά Κρήτης.....	59
9.2.4. Υπόθεση Παναγόπουλου.....	60
9.2.5. Υπόθεση Siemens.....	60
9.3. ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	61
9.3.1. Συνταρακτική υπόθεση της BCCI (Διεθνής τράπεζα των απατεώνων και εγκληματιών).....	61
9.3.2. Τα καρτέλ της κοκαΐνης και τα πολύτιμα μέταλλα.....	64
9.3.3. Υπόθεση: Operation Dinero.....	64
9.3.4. Υπόθεση Operation Safety – Depodit Box.....	66
9.3.5.Υπόθεση OPERATION FLIPER.....	67
9.3.6. Casino.....	68
9.4. Η ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	69
9.5. ΡΩΣΙΑ	70
9.6. ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.....	72
10.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΝΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	75
Έντυπη βιβλιογραφία	75
Ηλεκτρονική βιβλιογραφία	76

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τα τελευταία έτη φαίνεται ότι η οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο έχει υποστεί μεγάλου εύρους ανάπτυξη και πολλές χώρες έχουν κατορθώσει να φτάσουν σε υψηλά επίπεδα οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας. Η πρόοδος αυτή όμως σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος δεν έχει μόνο θετικά αποτελέσματα αλλά ταυτόχρονα αναπτύσσεται και το οργανωμένο έγκλημα. Όλο και περισσότερα χρήματα προέρχονται από εγκληματικές ενέργειες από μεγαλο-επιχειρηματίες και όχι μόνο. Αυτοί με τη σειρά τους εκμεταλλεύονται το χρηματοπιστωτικό σύστημα παγκοσμίως με σκοπό την εμφάνιση των παράνομων εσόδων τους ως νόμιμα. Πολλά άρθρα και συνάμα πολλά βιβλία έχουν εκδοθεί για το συγκεκριμένο θέμα μιας και η κατάσταση, παρά την ισχυρή και αυστηρή νομοθεσία που έχει θεσπιστεί, δεν φαίνεται να βελτιώνεται. Στις παραγράφους που ακολουθούν γίνεται λόγος για το φαινόμενο αυτό και τους ιδιοφυείς τρόπους που έχουν επινοήσει για να ξεπλυνθεί ο τεράστιος αυτός όγκος παράνομου χρήματος. Εν συνεχεία γίνεται πλήρης αναφορά στο τρόπο με τον οποίο τα κράτη προσπάθησαν να περιορίσουν αυτό το φαινόμενο θεσπίζοντας κάποιους νόμους και εάν εν τέλει κατόρθωσαν οι θεσμοθέτες με αυτή τη ποινική τυποποίηση να αποτρέψουν την ολοένα και αυξανόμενη ανάπτυξη του εγκλήματος και συνεπώς την οικονομική ευημερία .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1.1 Εισαγωγή

Η νομιμοποίηση εσόδων από προηγούμενη εγκληματική δραστηριότητα ή “το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος”, όπως συνηθίζεται συχνά να περιγράφεται το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων, αφορά στη τύχη των εσόδων που δημιουργήθηκαν από και με τη πραγμάτωση κάποιας εγκληματικής δραστηριότητας. Αυτονόητη είναι η υπενθύμιση ότι το ποινικό οπλοστάσιο της χώρας μας αντιμετώπιζε τους δράστες των εγκλημάτων αυτών, ως αυτουργούς των οικείων μορφών εγκληματικής συμπεριφοράς, με τις αντίστοιχες ποινικές κυρώσεις.

Η βαρύτητα που δόθηκε σε ένα θέμα σαν και αυτό κατά τις προγενέστερες περιόδους αλλά και στη σύγχρονη εποχή από υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της πολιτικής μέχρι και τους απλούς πολίτες είναι και ο κυριότερος λόγος που επιλέχθη το θέμα αυτό για την παρούσα εργασία. Το μεγάλο εύρος των νόμων και των ποινικών κυρώσεων κατά τα τελευταία έτη σε συνδυασμό με τα εκατοντάδες άρθρα και βιβλία με αντικείμενο το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και τις οδυνηρές επιπτώσεις που μπορεί να φέρει, καθιστούν το συγκεκριμένο θέμα ιδιαίτερα ενδιαφέρον, με μεγάλη ποικιλία θεμάτων τα οποία έχουν συζητηθεί και θα αναλυθούν επόμενες παραγράφους.

Χρειάζεται να αναφερθεί ότι ποινικές κυρώσεις υπήρχαν και θα υπάρχουν και για εκείνους που βοηθούσαν, στο πλαίσιο μίας ιδιότυπης “συμμετοχικής δράσης” που άρχισε μετά τη πραγμάτωση του εγκλήματος (το οποίο είχε δημιουργήσει να έσοδα) και στόχευε είτε στη παροχή συνδρομής στο πρόσωπο του δράστη είτε στη κατεύθυνση διατήρησης της περιουσιακής ζημιάς, που είχε προκληθεί, αλλά και εξαφάνισης του προϊόντος που το προηγούμενο έγκλημα είχε δημιουργήσει.

Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων δεν οφείλεται ούτε στην αναποτελεσματικότητα των διατάξεων που υπήρχαν για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων (πχ. κλοπή, ληστεία, υπεξαίρεση) αλλά ούτε και σε ανεπάρκεια των ποινικών κυρώσεων που προβλέπονται για τον δράστη της αποδοχής προϊόντος του εγκλήματος ή εκείνον της υπόθαλψης του εγκληματία. Οι συζητήσεις που

αναπτύσσονται τα τελευταία έτη προκύπτουν στο συμπέρασμα ότι η νομιμοποίηση των εσόδων εμφανίζεται ως ένα φαινόμενο οφειλόμενο στα τεράστια κέρδη που αποφέρουν τα πεδία της οργανωμένης εγκληματικότητας.

Για τα τεράστια αυτά κέρδη θα έπρεπε, στη συνέχεια, να αναζητηθεί και να βρεθεί ένας ασφαλής τρόπος να τα απολαύσουν οι δράστες των εγκλημάτων που τα δημιούργησαν έτσι ώστε να μη κινδυνεύουν να αποκαλυφθούν. Εν ολίγοις θα πρέπει τα υπερβολικά κέρδη που αποκόμισαν να εισέρχονται με προσοχή μέσα στους μηχανισμούς της αγοράς. Αν λάβουμε υπ' όψιν μας ότι τα κέρδη των δραστηριοτήτων αυτών υλοποιούνται συνήθως με μετρητά χρήματα, διαπιστώνουμε τη πιεστική ανάγκη ομαλής απορρόφησης ενός πολύ μεγάλου όγκου παράνομου περιουσιακού προϊόντος. Από την ομαλή αυτή απορρόφηση συνεπάγεται η ενδυνάμωση και η κοινωνική ενίσχυση του οργανωμένου εγκλήματος.

Σήμερα υπάρχουν πολλές περιπτώσεις εγκλημάτων οι οποίες δημιουργούν με τη πραγμάτωσή τους τεράστια κέρδη :

- διεθνές εμπόριο ναρκωτικών
- πώληση όπλων
- λαθρεμπόριο
- εκμετάλλευση λαθρομεταναστών
- λειτουργία κυκλώματος πορνείας
- εκμετάλλευση εσωτερικών εμπιστευτικών υποθέσεων
- απάτες με ηλεκτρονικούς υπολογιστές

Τα παραπάνω θεωρούνται ως “κλασική” μορφή εγκληματικής δράσης αλλά μπορούν παρόλα αυτά να αποφέρουν πολύ υψηλά κέρδη στο μέτρο που πραγματώνονται με τη μορφή οργανωμένης εγκληματικής δράσης.

Αξίζει να δοθεί έμφαση στις δραστηριότητες οι οποίες έχουν σαν βάση την εμπορία ναρκωτικών και είναι από τους πιο δημοφιλείς τρόπους απόκτησης μεγάλων κεφαλαίων και το πιο συχνό φαινόμενο στις εγκληματικές οργανώσεις. Οι παραγωγοί ναρκωτικών ουσιών εμφανίζονται όλο και περισσότερο σαν μεγαλοεπενδυτές. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της προσπάθειας τους-μέσω

της μαζικής αγοράς ομολόγων υπερχρεωμένων βιομηχανικών χωρών-να τις καταστήσουν εξαρτημένες από τα κεφάλαια τους.

1.2. Μορφές βρώμικου χρήματος

Το βρώμικο χρήμα είναι το κεφάλαιο που κερδίζεται, μεταβιβάζεται ή χρησιμοποιείται παράνομα και μπορεί να είναι προϊόν τριών δραστηριοτήτων: **α)** προϊόν διαφθοράς, **β)** εμπορικών παρανομιών και **γ)** οργανωμένου εγκλήματος. Το πρώτο προέρχεται από παράνομες συναλλαγές μέσω δωροδοκίας ή/και κλοπής. Το δεύτερο σχετίζεται σχεδόν πάντα με τη φοροδιαφυγή και το τρίτο προέρχεται από την ναρκωτικών, όπλων και γενικότερα από το οργανωμένο έγκλημα.

1.3. Μεθοδολογία για ομαλή απορρόφηση των κερδών

Η μεθοδολογία που ακολουθείται για την ομαλή απορρόφηση των κερδών φαίνεται να είναι εκείνη της συγκάλυψης και της απόκρυψης της πηγής του περιουσιακού προϊόντος, της μεταβολής της μορφής του ή ακόμα και της μετακίνησης και επένδυσης των κεφαλαίων αυτών σε τέτοια σημεία ώστε να είναι μάλλον απίθανη η προσέλευση προσοχής σε αυτά.

Υψίστης σημασίας διαδικασία η οποία γίνεται μέσα στα πλαίσια της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων είναι η απομάκρυνση και αποσύνδεση των κερδών από την αρχική πηγή με αλληπάλληλες αγοραπωλησίες επενδυτικών προϊόντων και μεταφορά χρηματικών ποσών σε λογαριασμούς τραπεζών ή σε λογαριασμούς τραπεζών άλλων κρατών των οποίων το νομικό σύστημα δεν είναι θωρακισμένο θεσμικά με μέτρα που να εμποδίζουν το φαινόμενο αυτό.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί αρωγό στο σχέδιο νομιμοποίησης και απορρόφησης των παράνομων κερδών και το σχέδιο αυτό υλοποιείται και επιτυγχάνεται μέσω μιας σειράς διαδοχικών σταδίων. Το υπέρογκο πόσο, προϊόν παράνομων δραστηριοτήτων, υπόκειται σε κατακερματισμό σε μικρότερα (άρα και λιγότερο ύποπτα) τα οποία είτε τοποθετούνται σε λογαριασμούς τραπεζών είτε χρησιμοποιούνται για την αγορά τίτλων και αξιογράφων και ακολούθως εισπράττονται και κατατίθενται σε άλλα μέρη και σε διαφορετικές μορφές τραπεζικών προϊόντων ή επενδύσεων. Συνεπώς πρόκειται για μία προσπάθεια “μεταμφιεσμένης” εισαγωγής των κερδών στο νομικό οικονομικό σύστημα.

Η επιτυχής έκβαση των σταδίων αυτών θέτει σε κίνηση το στάδιο κατά το οποίο επιτυγχάνεται η επιστροφή των χρημάτων στη νόμιμη οικονομία συνήθως με επενδύσεις σε ακίνητα, άλλα πολυτελή περιουσιακά στοιχεία ή επιχειρήσεις. Η μέθοδος αυτή χαρακτηρίζεται ως “τρόπος ενοποίησης των κερδών”.

Συνοψίζοντας και λαμβάνοντας υπ’ όψιν τα παραπάνω δεδομένα και στάδια ομαλής απορρόφησης κερδών, παρατηρείται μια σύνθετη διαδικασία σκοπός της οποίας είναι η απόκρυψη των παράνομων πηγών, η μεταμπίεση του προϊόντος και η εμφανιστή του ως νόμιμο περιουσιακό στοιχείο. Έτσι δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό συγκεντρώνει αποδοχή ο ορισμός σύμφωνα με τον οποίο «Ξέπλυμα χρήματος είναι η διαδικασία στην οποία κάποιος αποκρύπτει τη ύπαρξη, την παράνομη πηγή ή παράνομη χρήση εσόδων, τα οποία στη συνέχεια μεταμφιέζει ώστε η προέλευση τους να φαίνεται νόμιμη».

1.4. Στάδια ξεπλύματος

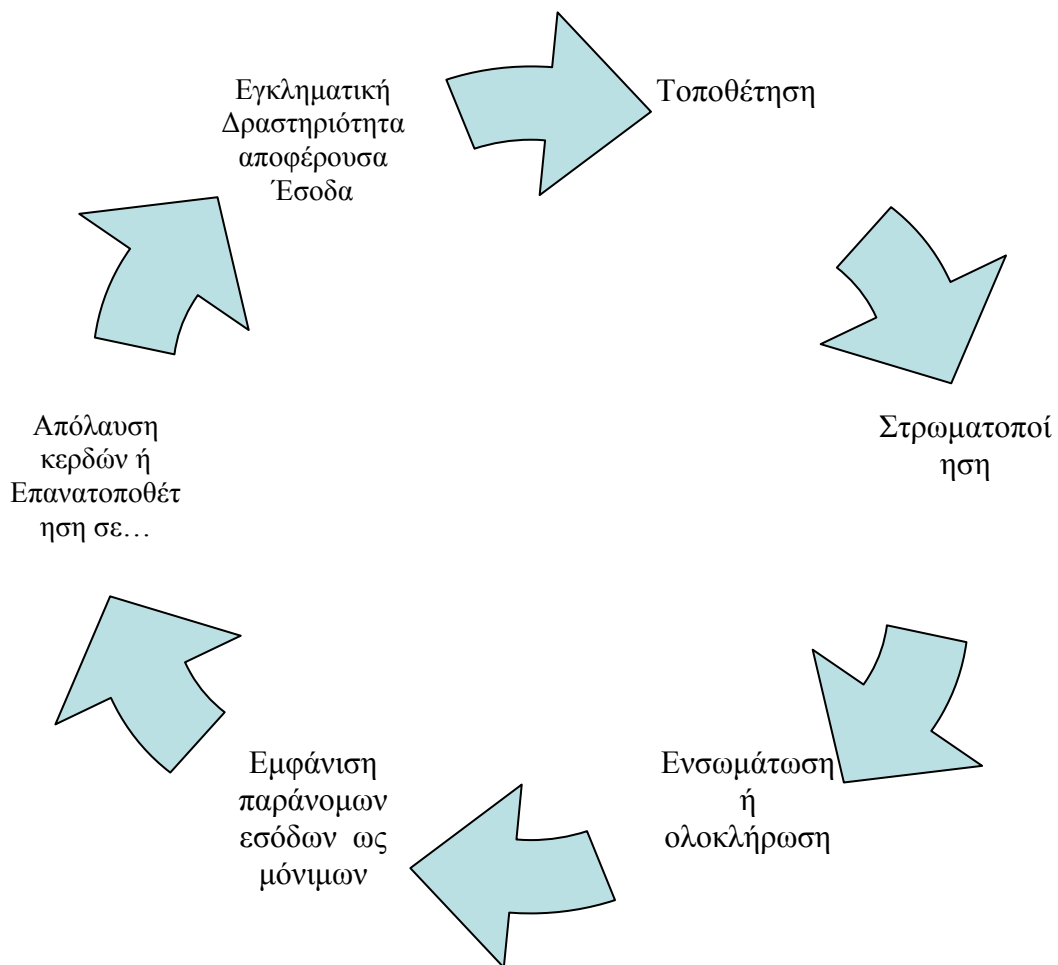
Σε αυτό το σημείο θα σταθούμε στη διαδικασία του ξεπλύματος από τη στιγμή που θα διαπραχθεί το έγκλημα μέχρι την αποκόμιση των προσόδων από τον δράστη. Ακολουθεί περιληπτική και διαγραμματικών αναφορά των βασικών σταδίων της διαδικασίας αυτής:

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ (placement): Πρόκειται για το αρχικό στάδιο, κατά το οποίο τα χρήματα επενδύονται στο γενικότερο οικονομικό σύστημα μέσω νομίμων διαδικασιών. Η συνηθέστερη τοποθέτηση είναι η κατάθεση των χρημάτων σε τραπεζικό λογαριασμό, ενώ συχνά χρησιμοποιείται και το χρηματιστήριο, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, ακόμα και τα καζίνο.

ΣΤΡΩΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ (layering): Είναι το στάδιο κατά το οποίο επιχειρείται μια σειρά κινήσεων (π.χ. σπάσιμο ποσού σε μικρότερα, παρεμβολή πολλών λογαριασμών, πολλών συναλλαγών και χρηματοπιστωτικών φορέων σε πολλές χώρες) προκειμένου να χαθούν τα ίχνη της αρχικής προέλευσης των χρημάτων

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ Ή ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ (integration): Πρόκειται για την τελική φάση του «ξεπλύματος» κατά την οποία τα κεφάλαια επανατοποθετούνται σε κλάδους νόμιμης οικονομικής δραστηριότητας έτσι ώστε τα κεφάλαια να επιστρέφουν στο χρηματοοικονομικό σύστημα ως νόμιμα.

1.4.1. Διαγραμματική Απεικόνιση



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ

Στο κεφάλαιο αυτό κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια μικρή εισαγωγή και συνοπτική περιγραφή ορισμένων βασικών όρων και εννοιών τα οποία θα βοηθήσουν στην καθολική κατανόηση του θέματος περί «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος». Για τον λόγο αυτό θα δώσουμε έμφαση στους τύπους των βασικών εγκλημάτων που δημιουργούν παράνομα έσοδα, δίνοντας παράλληλα μια περιγραφή του έννομου αγαθού και των πολλαπλών απόψεων που έχουν αναπτυχθεί γύρω από αυτό, αλλά και της Ομάδας των Είκοσι πιο Αναπτυγμένων Οικονομιών του Κόσμου (G20).

2.1. Βασικοί ορισμοί

Ακολουθεί μια σειρά από εγκλήματα τα οποία καλούνται ως Βασικά Εγκλήματα:

- εγκληματική οργάνωση
- τρομοκρατικές πράξεις
- χρηματοδότηση της τρομοκρατίας
- παθητική δωροδοκία
- εμπορία ανθρώπων
- απάτη με υπολογιστή
- σωματεμπορία
- διάδοση ναρκωτικών
- διάδοση όπλων, πυρομαχικών, εκρηκτικών υλών κλπ
- προβλεπόμενα άρθρα για τη προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς
- προβλεπόμενα άρθρα για τη προστασία ιοντιζουσών ακτινοβολιών
- προβλεπόμενα άρθρα για τη προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων
- δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού

Στο σημείο αυτό θα στραφούμε στην αναζήτηση και το προσδιορισμό του **έννομου αγαθού**¹, αλλά και τη σύλληψη και κατανόηση του μεγέθους εκείνου το οποίο με βάση τα διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα, θεωρείται ότι είναι άξιο προστασίας σε τέτοιο βαθμό, ώστε να είναι περαιτέρω αναγκαία η ποινική τυποποίηση της προσβολής του στις επιμέρους εθνικές νομοθεσίες.

Κρίνεται σκόπιμο να εκτεθούν επιγραμματικά οι απόψεις που έχουν υποστηριχθεί σχετικά με το έννομο αγαθό του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Αρχικά, σημειώνεται ότι η αγνόηση του συνδέσμου μεταξύ ξεπλύματος και εγκληματικής δραστηριότητας είναι αυτή που ευθύνεται για τις αφηρημένες συλλήψεις του έννομου αγαθού του έννομου αγαθού της νομιμοποίησης που κατά καιρούς έχουν προταθεί οι οποίες ελέγχονται ως ασαφής και αόριστες.

Οι κυριότερες απόψεις που έχουν υποστηριχθεί σχετικά με το έννομο αγαθό της πράξης νομιμοποίησης εσόδων, αξιολογούν τις βασικές έννοιες *α) του υλικού αντικειμένου του ξεπλύματος, β) του οργανωμένου εγκλήματος, γ) της προστασίας της νόμιμης οικονομίας δ) της διαφύλαξης της δημόσιας τάξης και ε) της διασφάλισης της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης.*

Κατά μια άποψη όσον αφορά το έννομο αγαθό, η οποία και θεωρείται επικριθείσα από την ελληνική θεωρία, τίθεται σαν επιχείρημα ότι δε μπορεί μια πράξη υπόθαλψης για ένα πλημμέλημα (κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση) να αντιμετωπίζεται με μορφή κάθειρξης, ενώ η υπόθαλψη να θεωρείται έγκλημα βλάβης. Αυτό, στηριζόμενο στο ότι όλα τα εγκλήματα που αφορούν απονομή δικαιοσύνης αντιμετωπίζονται με ποινές φυλάκισης και όχι με καθειρήξεις, ενώ η υπόθαλψη ειδικότερα ακόμα και όταν αφορά το δράστη του βαρύτερου κακουργήματος αντιμετωπίζεται με ποινή φυλάκισης έως 3 ετών.

Σύμφωνα με μια άλλη άποψη, το προστατευόμενο έννομο αγαθό εντοπίζεται στη

¹ Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος, (2009) Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ" (σελ 23)

Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 60-65)

πρακτική δυνατότητα επιβολής δήμευσης ή παρεμφερών μέτρων που αποσκοπούν στη αφαίρεση των εγκληματικών προσόδων. Η αφαίρεση των εγκληματικών εσόδων ματαιώνει την περαιτέρω εμβάθυνση της προσβολής του έννομου αγαθού.

Ερχόμαστε αισίως στο σημείο στο οποίο λόγος γίνεται για την αναζήτηση ενός μεγέθους άξιου τέτοιας προστασίας, ώστε να υποδεικνύεται η ποινική τυποποίηση της προσβολής του.

Κύριο χαρακτηριστικό το οποίο προκύπτει μέσα από τις διαπιστώσεις που έχουν γίνει και τι νομικές έρευνες οι οποίες έχουν διεξαχθεί είναι ο -απόλυτα ανεκτός- άυλος χαρακτήρας του αντικειμένου .

Προσοχή δίνεται από τον Έλληνα νομοθέτη για τη δημιουργία κυρωτικού κανόνα, και αυτό λόγω της αοριστίας στο προστατευόμενο έννομο αγαθό, δεδομένου ότι ο ενδεχόμενο άυλος χαρακτήρας του θα καθιστούσε τα όρια του αξιόποινου αόριστα και ασαφή.

Τέλος, στα πλαίσια της νομιμοποίησης των παράνομων εσόδων, συχνά γίνεται λόγος για απόκτηση περιουσίας και αύξηση των περιουσιακών στοιχείων των δραστών. Όταν γίνεται αναφορά σε «**περιουσία**» εννοούμε κάθε είδους ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και τα νομικά έγγραφα ή στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

2.2 Η ομάδα των είκοσι πιο ανεπτυγμένων οικονομιών του κόσμου (G20)

Η Ομάδα των Είκοσι πιο Αναπτυγμένων Οικονομιών του Κόσμου (G20) δημιουργήθηκε το 1999, μέσω της Ομάδας των Επτά Ισχυρότερων Οικονομιών του Κόσμου (G7). Αυτή είχα σαν στόχο να παρουσιάσει τις αλλαγές οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια στην παγκόσμια οικονομία.

Αποτελείται από 19 χώρες, συν την Ε.Ε. Στην G20 μετέχουν οι: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Καναδάς, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Μεξικό, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Νότιος Αφρική, Νότιος Κορέα, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε.

Οι ηγέτες των χωρών του G20 συμφώνησαν στην επιβολή κυρώσεων κατά των φορολογικών παραδείσων που περιλαμβάνονται στη λίστα του ΟΟΣΑ. «Είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε σε κυρώσεις, προκειμένου να προστατεύσουμε τα δημοσιονομικά και χρηματοπιστωτικά μας συστήματα. Η εποχή του τραπεζικού απορρήτου έχει παρέλθει», έλεγε το ανακοινωθέν. Έτσι λοιπόν άρχισαν να σφίγγουν τα λουριά γύρω από τις χώρες-φορολογικούς παραδείσους του πλανήτη, οι οποίες, χρησιμοποιώντας το ευνοϊκό φορολογικό σύστημά τους και το τραπεζικό απόρρητο προσέλκυσαν περιουσίες, είτε προερχόμενες από εγκληματικές δραστηριότητες, είτε όχι.²

² http://archive.enet.gr/online/online_text/c=114,dt=22.03.2009,id=62406948

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=32056>

Διαβάστηκαν στις 12/8/2009

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΠΟΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά τη διάρκεια των δύο αρχικών σταδίων ξεπλύματος (placement και layering), όπως αυτά αναλύθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο και τα οποία πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να νομιμοποιηθούν τα έσοδα από τις εγκληματικές δραστηριότητες, οι δράστες δύνανται να υποπέσουν σε μία σειρά από λάθη ή κινήσεις οι οποίες μπορεί να κινήσουν υποψίες.

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρατεθούν μια σειρά από ύποπτες δραστηριότητες και κινήσεις οι οποίες ενδεχομένως να υποδηλώνουν ξέπλυμα χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

3.1. Υποπτες δραστηριότητες που ενδεχομένως υποδηλώνουν ξέπλυμα χρήματος

A. Η παροχή ανεπαρκών ή ύποπτων πληροφοριών και στοιχείων για την πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη. Στην περίπτωση αυτή ο πελάτης κατά τη σύναψη σύμβασης με πιστωτικό ίδρυμα, αρνείται να προσκομίσει τα προβλεπόμενα έγγραφα επαλήθευσης ταυτότητας ή προσκομίζει έγγραφα αμφιβόλου γνησιότητας. Μπορεί να δώσει ανεπαρκείς ή ανακριβείς πληροφορίες, δείχνοντας απροθυμία για την παροχή στοιχείων προκειμένου να διαμορφωθεί το οικονομικό/συναλλακτικό του προφίλ. Σε περίπτωση που ο πελάτης δεν παρέχει στοιχεία του τρίτου προσώπου για λογαριασμό του οποίου μπορεί να ενεργεί, διενεργεί συχνές συναλλαγές ή συναλλαγές μεγάλης αξίας, οι οποίες δεν συνάδουν με το οικονομικό/συναλλακτικό του προφίλ, ίσως υποδηλώνεται ότι κάτι παράνομο κρύβεται στις κινήσεις του.

B. Η μεταφορά κεφαλαίων. Πρόκειται για τις περιπτώσεις που είτε κατατίθενται συχνά διάφορα μικρά ποσά σε λογαριασμούς πελάτη, που ακολούθως συνενώνονται σε κύριο λογαριασμό και μεταφέρονται εκτός της χώρας, ιδίως σε χώρα ή περιοχή που θεωρείται φορολογικός παράδεισος, είτε ανοίγονται λογαριασμοί φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι δεν εμφανίζουν κίνηση ανάλογη με το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται όταν πραγματοποιούνται συχνές μεταφορές κεφαλαίων υψηλού ποσού από και προς χώρες που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι ή ακόμα και όταν ο λογαριασμός κάποιου πελάτη εμφανίζει κατά σύστημα χρεοπιστώσεις οι οποίες δεν έχουν εμφανή

σχέση με νόμιμες συναλλαγές, αγαθά ή υπηρεσίες.

Γ. Δραστηριότητες ασύμβατες με την επιχειρηματική/επαγγελματική δραστηριότητα του πελάτη και το εν γένει συναλλακτικό/οικονομικό του προφίλ. Πρόκειται για τις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται σημαντική αύξηση καταθέσεων μιας επιχείρησης, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητάς της αλλά και κατάθεσης σε λογαριασμό μεγάλων χρηματικών ποσών σε μετρητά, τα οποία δεν δικαιολογούνται από την δραστηριότητα της επιχείρησης και το συναλλακτικό/οικονομικό της προφίλ. Επίσης, πλοιοκτήτριες εταιρείες ή εταιρείες διαχείρισης πλοίων οι οποίες διενεργούν συναλλαγές ή διεξάγουν εργασίες που δεν σχετίζονται με ναυτιλιακές δραστηριότητες

ανήκουν στην κατηγορία αυτή.

Δ. Συναλλαγές σε μετρητά. Όταν πραγματοποιούνται μεγάλοι ύψους καταθέσεις και αναλήψεις μετρητών που δεν δικαιολογούνται από το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη, ενεργοποιούνται αδρανείς λογαριασμοί, ιδίως με καταθέσεις μετρητών μέσω καταστημάτων διαφορετικών από αυτό στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός, διαπιστώνονται καταθέσεις μετρητών σε λογαριασμό φυσικού προσώπου από διάφορα πρόσωπα χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό.

Ε. Άλλες ύποπτες δραστηριότητες ή κινήσεις του πελατών. Εκδήλωση ασυνήθους νευρικότητας στη συμπεριφορά προσώπων κατά τη διεξαγωγή της συναλλαγής, η ύπαρξη φήμης στην τοπική κοινωνία ότι ο πελάτης ενδεχομένως προβαίνει σε παράνομες δραστηριότητες, ή η εμφάνιση για μακρό χρονικό διάστημα δυσανάλογων μεγάλα έσοδα από τυχερά παίγνια ή στοιχήματα, συχνά θα πρέπει να κινούν την προσοχή των αρμοδίων για την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων.

ΣΤ. Χρήση θυρίδων. Η συχνή χρήση θυρίδας από συνδικαιούχους ή αντιπροσώπους τους αλλά το άνοιγμα θυρίδων με αυξανόμενη συχνότητα σε συγκεκριμένο κατάστημα πιστωτικού ιδρύματος, ιδιαίτερα από ιδιώτες που δεν διαμένουν ούτε εργάζονται στην περιοχή του, μπορεί να αποτελούν κινήσεις που χρήζουν περισσότερης προσοχής.

Z. Δάνεια. Σε περίπτωση που κάποιος πελάτης που έχει λάβει δάνειο, προβαίνει σε μερική ή ολική αποπληρωμή του δανείου, χωρίς να είναι γνωστή η προέλευση των κεφαλαίων του ή ο σκοπός του αιτούμενου δανείου είναι ασαφής με ταυτόχρονη επίδειξη προθυμίας για καταβολή μετρητών ως εγγύησης αλλά και η αιφνίδια εξόφληση ληξιπρόθεσμων δανείων από πελάτες, αποτελούν σημείο περεταίρω αναζήτησης από τα αρμόδια στελέχη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

H. Ύποπτη συμπεριφορά υπάλληλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Υπάλληλος ο οποίος έχει πολυέξοδο τρόπο ζωής που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τα εισοδήματα του αλλά και υπάλληλος ο οποίος διατηρεί κοινωνικές σχέσεις πέραν του συνήθους με πελάτες του ιδρύματος, μπορεί να θεωρείται ύποπτος για διενέργεια παράνομων δραστηριοτήτων.

Θ. Ξέπλυμα χρήματος μέσω του Διεθνούς Εμπορίου. Στην περίπτωση αυτή, οι υποψίες αρχίζουν να κινούνται, όταν παρατηρείται υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση προϊόντων μέσω διαφόρων τεχνικών ή εκδίδονται πολλά τιμολόγια για το ίδιο εμπόρευμα. Χαρακτηριστικές είναι επίσης οι περιπτώσεις όπου το είδος του μεταφερόμενου εμπορεύματος διαφέρει από τη συνήθη εμπορική δραστηριότητα του εξαγωγέα ή του εισαγωγέα ή ο τύπος του μεταφερόμενου εμπορεύματος θεωρείται «υψηλού κινδύνου» όσον αφορά το ξέπλυμα χρήματος, π.χ. αγαθά υψηλής αξίας – χαμηλού όγκου (για παράδειγμα κοσμήματα), τα οποία έχουν υψηλή αξία και δυσκολίες αποτίμησης.

I. Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοραπωλησίας ακινήτων. Η πραγματοποίηση μεταβίβασης ακινήτου σε τιμή ασυνήθιστα μεγαλύτερη από την αντικειμενική αξία του, η αγοραπωλησία ακινήτου η οποία εμφανίζεται να έχει πραγματοποιηθεί χωρίς να έχει τηρηθεί ο απαιτούμενος από το νόμο τύπος, π.χ. με ιδιωτικό συμφωνητικό, μπορεί επίσης να αποτελούν ενέργειες «ξεπλύματος».

ΙΑ. Ξέπλυμα χρήματος μέσω των νέων μεθόδων πληρωμής. Πρόκειται για την προσπάθεια «ξεπλύματος» μέσω της διενέργειας πληρωμών υψηλών υπολοίπων χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών με μετρητά, χωρίς να είναι γνωστή η προέλευση των κεφαλαίων ή η πίστωση ιδίων λογαριασμών πελατών με ποσά σημαντικού ύψους σχεδόν αποκλειστικά μέσω ATM.

ΙΒ. Ξέπλυμα χρήματος μέσω χρησιμοποίησης νομικών προσώπων. Στην περίπτωση αυτή γίνεται προσπάθεια απόκρυψης του πραγματικού δικαιούχου μέσω πολύπλοκης δομής νομικών προσώπων. Αναλυτικότερα, πραγματοποιείται πίστωση λογαριασμού νομικού προσώπου από άλλο νομικό πρόσωπο με τον ίδιο πραγματικό δικαιούχο, με προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού σύναψης δανείου ως δικαιολογητικού, στο οποίο αναφέρονται ασυνήθεις όροι, π.χ. παρέχεται δάνειο χωρίς εξασφάλιση ή χωρίς αποπληρωμή τόκων.

3.2. Ύποπτες δραστηριότητες που ενδεχομένως υποδηλώνουν χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

Η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί να αποφευχθεί ή σε κάποιο βαθμό να περιοριστεί, αν ληφθούν υπόψη από τους αρμόδιους φορείς οι ενέργειες εκείνες οι οποίες μπορεί να την υποδηλώσουν. Η διενέργεια συναλλαγών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα οι οποίες εμφανίζουν χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να συνδεθούν με τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) αλλά και η πραγματοποίηση συναλλαγών σε λογαριασμούς μη κερδοσκοπικών ή φιλανθρωπικών οργανώσεων που δεν δικαιολογούνται από το σκοπό της οργάνωσης με βάση τούς σκοπούς ή το καταστατικό της, αποτελούν κινήσεις οι οποίες μπορεί να υποδηλώσουν χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Επιπλέον, χαρακτηριστικό παράδειγμα ύποπτων κινήσεων είναι η πραγματοποίηση μεγάλου αριθμού εμβασμάτων από ή προς χώρες υψηλού κινδύνου, χωρίς να υπάρχει εύλογος επιχειρηματικός ή άλλος οικονομικός σκοπός αλλά και η παρουσίαση ελλιπών στοιχείων αναφορικά με τον πληρωτή σε εισερχόμενα εμβάσματα που πιστώνονται σε λογαριασμούς μη κερδοσκοπικών ή φιλανθρωπικών οργανώσεων. Τέλος, εντολή σε τράπεζα για αποστολή εμβάσματος στο εξωτερικό, ιδίως σε χώρες υψηλού κινδύνου, με ελλιπείς ή παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με τον δικαιούχο καθώς και εμπλοκή πελάτη σε εμπορικές συναλλαγές με περιοχές υψηλού κινδύνου, όταν δεν φαίνεται να υπάρχουν εύλογοι επιχειρηματικοί λόγοι για τη διενέργεια συναλλαγών με αυτές τις περιοχές, αποτελούν δυο ακόμα ζώνες κινδύνου για την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μέσω παράνομων δραστηριοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ³

Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπ' όψιν τους το σχετικό έγγραφο οδηγιών της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) που αναφέρεται στις γενικές αρχές εφαρμογής της προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο. Επίσης εφαρμόζουν μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και είναι σε θέση να αιτιολογήσουν στη Τράπεζα της Ελλάδος ότι η έκταση των μέτρων είναι ανάλογη με τον κίνδυνο

Ξεπλύματος Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.

4.1. Τι λαμβάνεται υπ' όψιν

Για την λήψη των απαραίτητων μέτρων έναντι στο ξέπλυμα χρήματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο που απορρέει από την επιχειρηματική δραστηριότητα των πελατών τους, και υπάρχει ιδιαίτερη προσοχή στις συναλλαγές που ευνοούν την ανωνυμία του πελάτη, στη χώρα προέλευσης η προορισμού των κεφαλαίων του πελάτη, στη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη.

Σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να υφίστανται πολιτική και διαδικασίες αντίστοιχες με τον κίνδυνο κάθε πελάτη ή/και συναλλαγής. Η πολιτική αυτή εκφράζεται με τη διαβάθμιση των πελατών σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες κινδύνου: **χαμηλού - κανονικού - υψηλού**, και βασίζεται σε κριτήρια τα οποία αντανακλούν τις πιθανές αιτίες κινδύνων.

1. **Χαμηλός κίνδυνος** (απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια): Κάθε τράπεζα εφαρμόζει αυτά τα μέτρα όταν ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εδρεύει στην ΕΕ ή σε τρίτη χώρα η οποία επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες προς αυτές της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ. Οι τράπεζες δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαλήθευσης της ταυτότητας των πελατών όταν ο πελάτης είναι: **1.** εταιρία της οποίας οι μετοχές

³ Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις "ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ (σελ 81)

είναι εισηγμένες σε μία ή περισσότερες οργανωμένες αγορές της ΕΕ, **2.** εταιρία που λειτουργεί ως οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, **3.** ελληνική δημόσια αρχή ή ΝΠΔΔ. Η τράπεζα φροντίζει να συγκεντρώνει επαρκείς πληροφορίες ώστε να κρίνει αν ο πελάτης μπορεί να εξαιρεθεί κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων.

- II. **Κανονικός κίνδυνος** (μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας): Κάθε τράπεζα προβαίνει σε πιστοποίηση ταυτότητας πελάτη και δικαιούχου, στη συλλογή πληροφοριών και δημιουργία προφίλ των πελατών αλλά και άσκηση συνεχούς εποπτείας.
- III. **Υψηλός κίνδυνος** (αυξημένη δέουσα επιμέλεια): Στις περιπτώσεις που οι τράπεζες εκτιμούν ότι υπάρχει αυξημένος κίνδυνος, επιδεικνύουν αυξημένη δέουσα επιμέλεια επαναξιολογώντας τουλάχιστον ετησίως τους πελάτες και τη συναλλακτική τους σχέση, και για αυτόν τον λόγο συντάσσεται έκθεση στην οποία αναφέρονται τα αποτελέσματα της επαναξιολόγησης.

Τα μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας συνίστανται κυρίως σε λογαριασμούς πελατών μη κατοίκων της χώρας που εδρεύει το πιστωτικό ίδρυμα, πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, εταιρίες με ανώνυμες μετοχές, λογαριασμούς υπεράκτιων εταιριών και εταιριών ειδικού σκοπού, στερούμενα νομικής προσωπικότητας σχήματα ή οντότητες που διαχειρίζονται κεφάλαια ή άλλες ομάδες περιουσιακών στοιχείων, λογαριασμούς ενώσεως προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, έναρξη επιχειρηματικής σχέσης και συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη, διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης και τέλος σε χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF

Όταν γίνεται αναφορά σε πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα αναφερόμαστε σε φυσικά πρόσωπα, στα οποία έχει ή είχε ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα αλλά και στους άμεσους στενούς συγγενείς τους ή τα πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες των προσώπων αυτών.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι αρχηγοί κρατών, οι αρχηγοί κυβερνήσεων, οι υπουργοί, οι αναπληρωτές υπουργοί και οι υφυπουργοί, τα μέλη κοινοβουλίων, τα

μέλη ανώτατων δικαστηρίων, τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων, τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών, οι πρεσβευτές, οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων, και τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων.⁴ Στα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα δεν περιλαμβάνονται τα πρόσωπα τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα, στα οποία εφαρμόζονται μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας.

⁴ Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών - Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο" (σελ 325)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΧΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΠΤΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό θα εμβαθύνουμε την έρευνά αναφέροντας περιπτώσεις και τρόπους νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, αλλά και βασικούς κινδύνους και ύποπτους τρόπους συναλλαγών.

5.1. Ύποπτοι τρόποι καθημερινών συναλλαγών και συνήθεις περιπτώσεις

Η ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων αποτελεί έναν συνήθη τρόπο ξεπλύματος χρήματος. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η συχνή κατάθεση διάφορων μικρών ποσών σε λογαριασμούς πελάτη, που ακολούθως συνενώνονται σε κύριο λογαριασμό και μεταφέρονται εκτός της χώρας, ιδίως σε χώρα ή περιοχή που θεωρείται φορολογικός παράδεισος ή δεν εφαρμόζει επαρκώς τις συστάσεις της FATF ή θεωρείται αυξημένου κινδύνου για λόγους Ξεπλύματος Χρήματος ή Χρηματοδότησης Τρομοκρατίας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί και η πραγματοποίηση συχνών μεταφορών κεφαλαίων υψηλού ποσού από και προς χώρες που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι ή καταφύγια τραπεζικού απορρήτου ή από και προς μια γεωγραφική περιοχή υψηλού κινδύνου, χωρίς εμφανή επιχειρηματικό λόγο, που να συνδέεται με την δραστηριότητα και το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη. Η διενέργεια εισερχόμενων εντολών μεταφοράς κεφαλαίων μεγάλων ποσών τα οποία εισπράττονται από τρίτο πρόσωπο, χωρίς να προκύπτει οικογενειακή, εμπορική ή άλλη επαγγελματική σχέση μεταξύ του δικαιούχου της εντολής και του τρίτου προσώπου που εισπράττει το προϊόν μεταφοράς αλλά και η πραγματοποίηση αλληπάλληλων μεταφορών κεφαλαίων, χωρίς προφανή σκοπό, που ενδέχεται να υποδηλώνουν παρεμπόδιση της ανίχνευσης των τελικών δικαιούχων αποτελούν βασικά παραδείγματα της κατηγορίας αυτής.

Για την αποφυγή όλων των ανωτέρω περιπτώσεων, πρέπει να εξασφαλίζεται από τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών, ότι οι μεταφορές χρηματικών ποσών συνοδεύονται από πλήρη στοιχεία για τον πληρωτή. Σε

συγκεκριμένες περιπτώσεις πρέπει να επαληθεύονται οι πληροφορίες για τον πληρωτή και ενίοτε ισχύουν και οι διατάξεις πιστοποίησης ταυτότητας. Τα πιστωτικά ιδρύματα είναι υποχρεωμένα να ειδοποιήσουν την επιτροπή καταπολέμησης και τη Τράπεζα της Ελλάδος σε περίπτωση που διαπιστώσουν ότι δε παρέχονται σε συστηματική βάση οι απαιτούμενες πληροφορίες

Μια από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους ξεπλύματος βρώμικου χρήματος τη σημερινή εποχή είναι το διαδίκτυο. Οι χιλιάδες εναλλακτικές λύσεις για εύρεση νέων πηγών κεφαλαίου μέσω του διαδικτύου, η διατήρηση ανωνυμίας και πολλά άλλα το κάνουν τον πιο δημοφιλή τρόπο μέσω του οποίου πραγματοποιούνται παράνομες δραστηριότητες ποικίλων ειδών.

Στην πιο κερδοφόρα βιομηχανία του Διαδικτύου έχει εξελιχθεί η παιδική πορνογραφία, καθώς σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Υποδιεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, η ζωντανή εικόνα ανηλίκων σε σεξουαλικές περιπτώξεις χρεώνεται ακόμα και με 100 ευρώ το λεπτό! Η διακίνηση πορνογραφικού υλικού στο Διαδίκτυο αποκτά χαρακτηριστικά οργανωμένου εγκλήματος, καθώς συχνά οι «εμπνευστές» των συγκεκριμένων ιστοσελίδων εμπλέκονται σε κυκλώματα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος που προέρχεται από εμπόριο όπλων, ναρκωτικών και πορνεία.

«Πρόκειται για διεθνείς απατεώνες που μέσω τηλεπικοινωνιακής απάτης ξεπλένουν βρώμικο χρήμα. Πολλοί από αυτούς στήνουν πορνογραφικές ιστοσελίδες», αναφέρει ο κ. Μιχάλης Μαβής, προϊστάμενος της Υπηρεσίας Ασφαλείας και Πρόληψης Διακινδύνευσης του ΟΤΕ και αντιπρόεδρος του Ελληνικού Φορέα πρόληψης Τηλεπικοινωνιακής Απάτης (ΕΦΤΑ).⁵

Ένας εξίσου σημαντικός και άξιος λόγου τρόπος για ξέπλυμα μαύρου χρήματος είναι μέσω των καζίνο και γενικότερα των τυχερών παιχνιδιών και του τζόγου. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που μέσα από τα τυχερά αυτά παιχνίδια, όπως ισχύει και με τα παιχνίδια του ΟΠΑΠ, οι επιχειρηματίες, μεγαλοκαρχαρίες ακόμα και άνθρωποι της μαφίας προσπαθούν μέσω αυτού του τρόπου να εμφανίσουν τα

⁵http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_2_20/11/2004_124138

Διαβάστηκε στις 12/9/2009

μεγάλα κεφάλαια που έχουν αποκτήσει από παράνομες δραστηριότητες ως νόμιμα. Ένας λόγος για τον οποίο είχε διαδοθεί τόσο πολύ αυτός ο τρόπος ξεπλύματος είναι ότι οι επιχειρήσεις αυτές των τυχερών παιχνιδιών δεν έδιναν μεγάλη σημασία σε ύποπτες κινήσεις και πελάτες, η νομοθεσία τουλάχιστον μέχρι κάποια στιγμή δεν ήταν τόσο πιεστική, και πολλές φορές ακόμα και τώρα τα καζίνο και οι αρμόδιοι υπάλληλοι και ιδιοκτήτες τους εθελοτυφλούν απέναντι σε μια τέτοια κατάσταση με σκοπό την αποκόμιση κέρδους και προμήθειας από τα ποσά που πρόκειται να κερδηθούν - ξεπλυθούν.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν. 3691/2008 τα καζίνο οφείλουν να εξακριβώνουν την ταυτότητα των πελατών τους, να είναι ιδιαίτερα υποψιασμένα με πελάτες οι οποίοι διαθέτουν σημαντικά ποσά τα οποία δεν συνάδουν με την οικονομική τους επιφάνεια, να δίνουν προσοχή όταν οι πελάτες κερδίζουν σημαντικά ποσά, να διατηρούν το μητρώο για τις πληρωμές κερδών ή εξόφληση μαρκών για μια πενταετία.

Η λειτουργία των καζίνο συσχετίστηκε πολλές φορές με:

1. Οργανωμένο έγκλημα και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος
2. Ενεχυροδανειστήρια και Τοκογλύφους
3. Πορνεία
4. Εθισμό στα τυχερά παιχνίδια με καταστροφικές συνέπειες σε διάφορες οικογένειες
5. Καταστροφή των μικρών ανταγωνιστικών επιχειρήσεων⁶

«Η διαφθορά, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και άλλες μορφές οικονομικού εγκλήματος επηρεάζουν τον **αθλητισμό** σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο», επισημαίνει και σημειώνει η Ευρωπαϊκή. Το ποδόσφαιρο είναι ένας τομέας όπου υπάρχει μεγάλος κίνδυνος για απάτη και διαφθορά, όπως διαπιστώνει σχετική έκθεση της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (FATF).

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο τομέας του αθλητισμού αντιστοιχεί στο 0,5% με 3,7% του συνολικού ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο όγκος των χρημάτων είναι

⁶<http://www.cyprusgreens.org/issues/casino1.htm>

Διαβάστηκε στις 15/10/2009

μεγάλος , και για αυτό το λόγο ο αθλητισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως όχημα για ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Οι ιδιαιτερότητες του αθλήματος (πολλά λεφτά από τηλεοπτικά δικαιώματα και χορηγίες, παγκοσμιοποίηση της αγοράς παιχτών και η εκτός ελέγχου διασυνοριακή διακίνηση χρημάτων) μπορούν να μετατρέψουν το ποδόσφαιρο σε όχημα για ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Σημαντικό είναι να σημειωθούν τα χαρακτηριστικά του ποδοσφαίρου τα οποία μπορεί να το καταστήσουν ευάλωτο σε παράνομες ενέργειες, και πιο συγκεκριμένα στο θέμα το οποίο αναφερόμαστε, τα οποία συνοψίζονται ως εξής: είναι εύκολο να εισέλθει κάποιος στη συγκεκριμένη αγορά, υπάρχουν περίπλοκα δίκτυα παραγόντων και εμπλεκομένων, πολλές φορές οι διοικήσεις δε δείχνουν τον απαιτούμενο επαγγελματισμό, υπάρχει διαφοροποίηση των νομικών δομών, οι τιμές των παιχτών είναι πολλές φορές μη λογικές και δύσκολο να ελεγχθούν.⁷

Ίσως όμως η πιο χαρακτηριστική ιδιαιτερότητα είναι αυτό που η έκθεση ονομάζει “μη υλικές ανταμοιβές”. Πολλές φορές, οι εγκληματίες αναζητούν την αναγνώριση έξω από τον υπόκοσμο και το ποδόσφαιρο μπορεί να τους αποδώσει αυτό το κύρος, καθώς οι οπαδοί της ομάδας που θα χρηματοδοτήσει δύσκολα θα αναρωτηθούν από που προήλθαν τα χρήματα.

Συνηθισμένη τακτική για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος παραμένει η αγορά κερδισμένων δελτίων τυχερών παιχνιδιών του ΟΠΑΠ ή άλλων ιδιωτικών εταιρειών. Τα δίκτυα που θέλουν να νομιμοποιήσουν τα έσοδα τους από παράνομες ή εγκληματικές πράξεις, προσεγγίζουν τους νικητές των τυχερών παιχνιδιών κι αγοράζουν τα δελτία τους, προσφέροντας τους έξτρα αμοιβή. Στη συνέχεια εμφανίζονται ως κερδισμένοι κι αποκτούν την πολυπόθητη απόδειξη είσπραξης με την οποία μπορούν να δικαιολογήσουν τα παράνομα χρήματα τους. Κάποιοι μάλιστα δεν έχουν διστάσει να εμφανιστούν για παραπάνω από μία φορά ως υπερτυχεροί.

Ο τρόπος αυτός έκανε την εμφάνισή του από τη Κουβανική οργάνωση στο Πουέρτο

⁷ <http://www.capital.gr/news.asp?id=767276> αναρτήθηκε στις 1/7/2009
Διαβάστηκε στις 20/3/2009

Ρίκο. Η οργάνωση αυτή είχε υπό τον έλεγχο της πρακτορεία διάθεσης λαχείων, έτσι πληροφορούνταν την ταυτότητα των τυχερών που κέρδιζαν τα λαχεία, τους πλησίαζαν και τους πρόσφεραν το αντίτιμο του κέρδους αφαιρώντας προηγουμένως το φόρο που θα πλήρωνε, έτσι κι αλλιώς, ο νικητής. Στη συνέχεια εμφανίζονταν στις τράπεζες και κατέθεταν τα κέρδη του λαχείου νομιμότατα και δεν μπορούσε κανείς να αποδείξει από που προέρχονταν αυτά τα χρήματα αφού αυτοί τα εμφάνιζαν ως κέρδη του λαχείου!⁸

5.2. Υπεράκτιες εταιρίες (Off-shore)

Φορολογικοί παράδεισοι είναι οι χώρες με μηδενική ή ελάχιστη φορολογία, στις οποίες καταλήγει να είναι συμφέρουσα η εγκατάσταση της έδρας μιας επιχείρησης (off-shore), η οποία πολύ συχνά δεν αναπτύσσει καμιά ουσιαστική οικονομική δραστηριότητα και στην οποία αποδίδονται, τα κέρδη άλλων εταιρειών, έτσι ώστε να αποφεύγεται η φορολόγησή τους στις χώρες στις οποίες έχουν ιδρυθεί. Φορολογικοί παράδεισοι είναι επίσης εκείνες οι χώρες οι οποίες, επειδή εγγυώνται ένα αδιαπέραστο τραπεζικό απόρρητο. Αυτό το αδιαπέραστο απόρρητο προσελκύει τα κεφάλαια από το εξωτερικό, καθώς επιτρέπει στους κατοίκους αυτών των τελευταίων χωρών να παραβιάζουν τους κανόνες, δηλαδή να διαπράττουν εγκλήματα. Πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι δεν πρόκειται μόνο για φοροδιαφυγή. Αυτοί οι φορολογικοί παράδεισοι μπορούν να προσελκύουν χρήμα που προέρχεται και από άλλες αθέμιτες δραστηριότητες: το χρήμα που το οργανωμένο έγκλημα κερδίζει από το εμπόριο των ναρκωτικών ή των όπλων.

Τη σημερινή εποχή πολλές επιχειρήσεις έχουν συνεχώς τη τάση να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους διεθνώς και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εκτίθενται σε φορολογικό κίνδυνο δεδομένου ότι αναγκάζονται να λειτουργούν σε διάφορα και πολλές φορές όχι σε σταθερά φορολογικά καθεστάτα. Η έλλειψη εναρμόνισης των φορολογικών συστημάτων των χωρών μπορεί να δημιουργήσει καταστάσεις μη

⁸http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economyagor_1_02/07/2009_320578

http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=11.11.2005,id=11211472,16939088

Διαβάστηκαν στις 22/8/2009

ευνοϊκές για τις επιχειρήσεις όπως ένα παράδειγμα είναι η διπλή φορολόγηση κερδών. Δηλαδή τα κέρδη ενός ξένου υποκαταστήματος να φορολογούνται με υψηλό φορολογικό συντελεστή στη ξένη χώρα και στη συνέχεια τα μετά από φόρους κέρδη όταν επαναπατρίζονται στη μητρική, να υπόκεινται σε φορολογία ως εισόδημα της μητρικής. Για να δημιουργηθούν όσο το δυνατόν καλύτερες συνθήκες όσον αφορά την έλλειψη εναρμόνισης των διακρατικών φορολογικών συστημάτων, εφευρέθηκε ο θεσμός των υπεράκτιων (offshore) εταιριών, δηλαδή χρησιμοποιήθηκαν χώρες στις οποίες λειτουργεί ιδιαίτερα χαμηλή φορολογία για τις ξένες εταιρίες παρέχοντας ταυτόχρονα πλήρη εχεμύθεια. Κύριος λόγος δημιουργίας των υπεράριθμων πλέον υπεράκτιων κρατών είναι η ανάγκη επιβίωσης και γρήγορης οικονομικής ανάπτυξης των συγκεκριμένων κρατών (ως επί το πλείστον μικρών και με περιορισμένες δυνατότητες). Άρα η μοναδική διέξοδος για τα κράτη αυτά ήταν η παροχή ειδικών διευκολύνσεων σε αλλοδαπούς επιχειρηματίες με σκοπό τη προσέλκυση των κεφαλαίων τους. Αυτή η κίνηση δημιουργεί αφενός μεγάλες δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης του οικονομικού εγκλήματος, χωρίς να έχουν δημιουργηθεί αποτελεσματικοί υπερεθνικοί μηχανισμοί για την αντιμετώπισή του. Μεγάλα ονόματα επιχειρηματιών από όλο τον κόσμο συγκαταλέγονται στις λίστες αυτών που είναι κάτοχοι υπεράκτιων εταιριών και που στην ιδιοκτησία τους ανήκουν οι πολυτελείς κατοικίες τους και όχι μόνο. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγουν τη πληρωμή φόρου κληρονομιάς, φόρου εισοδήματος αλλά και πολλές άλλες επιβαρύνσεις. Μέχρι και το 2007 υπολογίζεται ότι τα κεφάλαια που διακινούνται μέσω offshore εταιριών ανέρχονται μεταξύ 5-7 τρις δολάρια και αποτελούν το 6-8% της συνολικής παγκόσμιας υπό διαχείριση επένδυσης. Το διεθνές νομισματικό ταμείο υπολογίζει ότι ετησίως ξεπλένονται περίπου 600 τρις δολάρια.

Το σκάνδαλο της ύπαρξης των φορολογικών παραδείσων αποκαλύπτει το πελώριο εύρος και το βάθος της διαφθοράς και της συλλογικής ανηθικότητας που χαρακτηρίζουν τον σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό. Μέσα από σκοτεινές και ύποπτες διαδρομές, τεράστια χρηματικά ποσά καταλήγουν στα θησαυροφυλάκια αυτών των ιερών ναών της διεθνούς πλουτοκρατίας. Με αυτό τον τρόπο, το μεγάλο κεφάλαιο και οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφεύγουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις και να απαλλάσσονται από κάθε δέσμευση απέναντι

στο κοινωνικό σύνολο. Το «μεγάλο ψάρι» αυτής της παγκόσμιας κινητοποίησης κατά της φοροδιαφυγής είναι, όπως φαίνεται, η Ελβετία. Στη χώρα αυτή βρίσκονται σήμερα «παρκαρισμένα» περισσότερα από 2 τρισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή το 27% των «παράκτιων» περιουσιακών στοιχείων του πλανήτη (χωρίς τη δυνατότητα οποιασδήποτε διεθνούς ή κρατικής αρχής να αποκτήσει πρόσβαση στο πόθεν έσχες και τον προορισμό αυτών των κεφαλαίων).

Δύο λίστες φορολογικών «παραδείσων» έχει δώσει στη δημοσιότητα ο ΟΟΣΑ. Στη «μαύρη λίστα», στην οποία περιλαμβάνονται τα κράτη εκείνα τα οποία ποτέ δεν δεσμεύθηκαν να σεβαστούν τα διεθνή κριτήρια, φιγουράρουν τέσσερις χώρες: η Κόστα Ρίκα, η Μαλαισία, η Ουρουγουάη και οι Φιλιππίνες. Η δεύτερη λίστα, η λεγόμενη «γκρίζα λίστα», περιλαμβάνει τριάντα οκτώ χώρες, μεταξύ των οποίων την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελβετία, το Λιχτενστάιν, το Λουξεμβούργο, οι οποίες δεσμεύθηκαν να σεβαστούν τα κριτήρια του ΟΟΣΑ, αλλά στην ουσία δεν έχουν υλοποιήσει τις προτάσεις του διεθνούς οργανισμού.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια αναφορά στα δύο βασικά πλεονεκτήματα της ύπαρξης και εκμετάλλευσης των υπεράκτιων εταιριών. Τα κέρδη μπορούν να μετακινηθούν από μια χώρα με υψηλό συντελεστή φορολόγησης σε μια χώρα με χαμηλό και μπορούν να τοποθετηθούν σε χώρα offshore αντί να επαναπαριστούν και να υποστούν επιπλέον φορολόγηση. Η φορολογική υποχρέωση ενός ομίλου μπορεί να περιοριστεί σε διεθνές επίπεδο και ο πραγματικός ιδιοκτήτης μπορεί να κατοχυρώσει την ανωνυμία του αποκτώντας παράλληλα ευελιξία της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και αποκλείοντας την προσωπική του ευθύνη. Οι λέξεις κλειδιά, λοιπόν, στην ουσία είναι δύο. Φοροαπαλλαγή και ανωνυμία. Αρκετά δελεαστικό, θα λέγαμε, για πολλούς επιτήδειους και επίδοξους ξεπλυντές.

5.2.1. Ο Κόσμος των offshore με το πέρασμα του χρόνου

Ο διεθνώς αποδιδόμενος χαρακτηρισμός των δικαιοδοσιών που περιγράφονται ως φορολογικοί παράδεισοι δε σημαίνει κατ' ανάγκη φορολογική ασυλία για κάθε είδους οικονομική δραστηριότητα, ούτε εξομοιώνει όλες τις δικαιοδοσίες ως προς τη φορολογική τους πολιτική.

Υποστηρίζεται ότι ο πρώτος φορολογικός παράδεισος ήταν το Βατικανό από το 750 μ.Χ., αφού τα πλούτη της Εκκλησίας παρέμεναν αφορολόγητα. Τα Νησιά της Μάγχης, ανάμεσα στις αγγλικές και στις γαλλικές ακτές, είχαν φορολογική ανεξαρτησία από το 1100 μ.Χ., ενώ το Νησί Μαν κοντά στις ακτές της Αγγλίας προσέφερε φορολογική ανεξαρτησία σε αρκετούς Άγγλους караβοκύρηδες από την ίδια εποχή.

Οι εφοπλιστές ήταν αυτοί που αναζήτησαν φορολογικούς παραδείσους αμέσως μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τη δεκαετία του 1920. Τα νησιά Βερμούδες είναι ο πρώτος φορολογικός παράδεισος του 20ού αιώνα. Βεβαίως ο πρώτος σύγχρονος τύπος πραγματικής φοροαπαλλαγής ή χαμηλής φορολογίας και απόλυτης εχεμύθειας είναι η Ελβετία ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα με το πλήθος των «κλειστών» τραπεζών της, ενώ φορολογική νομοθεσία για την προσέλκυση αφορολόγητων κεφαλαίων καθιέρωσε το 1926 και το Λιχτενστάιν.

Στην Ελβετία η σταθερή χαμηλή φορολογία και η αποχή από πολεμικές αναμετρήσεις ήταν το βασικό κίνητρο για εισροή τεράστιων κεφαλαίων στις ελβετικές τράπεζες αποκλειστικά για λόγους φοροαπαλλαγής. Τη δεκαετία του 1920 πολλοί Ευρωπαίοι μετέφεραν τα κεφάλαιά τους στην Ελβετία για να αποφύγουν τον υψηλό φόρο ανοικοδόμησης που επιβλήθηκε μετά τον πόλεμο. Ως τη δεκαετία του 1950 οι φορολογικοί παράδεισοι λειτουργούσαν κυρίως για την αποφυγή προσωπικών φόρων, ενώ από τη δεκαετία του 1960 και μετά χρησίμευαν σε εταιρείες που ήθελαν να αποφύγουν τη διπλή φορολογία, αργότερα σε εταιρείες που ήθελαν να παραμείνουν εντελώς αφορολόγητες και τα τελευταία 20 χρόνια για τη διακίνηση κεφαλαίων από «γκρίζες» πηγές, όπως το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και όπλων αλλά και η διαφθορά κρατικών αξιωματούχων του Τρίτου Κόσμου.

Αρχικά τα λεγόμενα υπεράκτια κέντρα είναι τοποθετημένα στα νησιά της Καραϊβικής και στις Βρετανικές νήσους. Σταδιακά επεκτάθηκαν και σε ηπειρωτικές

χώρες από το Λιχτενστάιν, το Λουξεμβούργο και την Ιρλανδία στη Δυτική Ευρώπη, τη Μαδέρα στη Πορτογαλία, την Ουγγαρία στην Ανατολική Ευρώπη έως την Ουρουγουάη στη Νότιο Αμερική. Σήμερα μπορεί να μιλήσει κανείς για υπεράκτια κέντρα σε όλη την υφήλιο των οποίων ο αριθμός διαρκώς αυξάνεται.

Ο μεγαλύτερος φορολογικός παράδεισος θεωρείται το Μανχάταν όπου δεν υπάρχει κανείς μηχανισμός ανταλλαγής πληροφοριών για τα κεφάλαια που επενδύονται στις ΗΠΑ. Τα κυριότερα και άξια λόγου κέντρα offshore εταιριών τα οποία και παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι τα εξής:

Ανδόρα, Αρούμπα, Μπαχάμες, Μπαρμπείντος, Βερμούδες, British Virgin Islands, Παναμάς, Νήσοι Κέυμεν, Νήσοι Κούκ, Κύπρος, Γιβραλτάρ, Channel Islands, Hong Kong, Ιρλανδία, Η νήσος του ανθρώπου, Τζαμάικα, Τζέρσεϋ, Labuan, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μαδέρα, Μάλτα, Ελβετία, Μορίσιους, Delaware, Μονακό, Ολλανδικές Αντίλλες, Nevis & St. Kitts, Niue, Σαμόα, Turks & Caicos Islands, Vanuatu, Belize, Liberia, Islands Marshall, Σγκαπούρη, Ελλάδα.

5.2.2. Δραστηριότητες εξωχώριων εταιριών στην Ελλάδα

Στον τομέα της υπεράκτιας οικονομίας ως αρκετά δραστήρια περιγράφεται η Ελλάδα από το Παγκόσμιο Δίκτυο Φορολογικής Δικαιοσύνης. Όπως επισημαίνει ο επικεφαλής του διεθνούς τμήματος της οργάνωσης κ. Τζον Κρίστενσεν σε τηλεφωνική συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ»: «Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν πάρα πολλές υπεράκτιες εταιρείες ελληνικών συμφερόντων που φοροδιαφεύγουν ή αποφεύγουν να πληρώσουν φόρους». Σύμφωνα με εκτιμήσεις ελεγκτικών αρχών και τραπεζικών πηγών, οι offshore εταιρείες ελληνικών συμφερόντων ξεπερνούν κατά πολύ τις 10.000. «Οι υπεράκτιες εταιρείες που έχουν στα περιουσιακά τους στοιχεία μόνο ένα ακίνητο μεγάλης αξίας και τίποτα άλλο, υπολογίζονται σήμερα στις 1.500. Κατά την εκτίμησή μου αυτές που δραστηριοποιούνται στα χρηματιστηριακά και στις επενδύσεις υπερβαίνουν τις 10.000», λέει στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» ο κ. Παναγιώτης Δουβής, πρώην διευθυντής Οικονομικών Ερευνών του ΣΔΟΕ και συγγραφέας του βιβλίου «Offshore δραστηριότητες». Κάποιες εκτιμήσεις υποστηρίζουν ότι το μέγεθος της απώλειας εσόδων του κράτους ανέρχεται στα 6 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ οι ελληνικών συμφερόντων υπεράκτιες διακινούν περί τα 500 δισ. ευρώ. Παρ' όλα

αυτά οι εκτιμήσεις αυτές δεν είναι ακόμα επιβεβαιωμένες. Το φαινόμενο δραστηριοποίησης των υπεράκτιων εταιριών στην Ελλάδα αναπτύχθηκε κυρίως κατά τη τελευταία δεκαετία.

Οι λόγοι για τους οποίους πολλοί Έλληνες προτιμούν να ιδρύσουν μια υπεράκτια εταιρία αντί μιας ελληνικής ανώνυμης ή ομόρρυθμης είναι πολλοί: κατ' αρχάς, μια υπεράκτια εταιρεία μπορεί να συσταθεί μέσα σε μία μόλις ημέρα, από έναν και μόνο μέτοχο και με ελάχιστο κόστος. Μάλιστα, εξειδικευμένα δικηγορικά γραφεία αναλαμβάνουν και μέσω του διαδικτύου την ταχύτατη σύστασή της. Αντίθετα για μία ελληνική ανώνυμη εταιρεία απαιτείται αρχικό κεφάλαιο πάνω από 70.000 ευρώ, ανάμειξη δικηγόρου, συμβολαιογράφου και εποπτευουσών αρχών, δύο μέτοχοι το λιγότερο και χρονικό διάστημα τουλάχιστον μιας εβδομάδας.

Οι πλέον βασικοί λόγοι για τους οποίους προτιμώνται οι υπεράκτιες είναι η αποφυγή τού πόθεν έσχες, είτε πρόκειται για απόκτηση μεγάλης περιουσίας είτε για έσοδα από παράνομες δραστηριότητες. Ο φορολογικός νόμος του 2002 προσπάθησε να βάλει φρένο στη φοροαποφυγή στα ακίνητα των υπεράκτιων, επιβάλλοντας ειδικό ετήσιο φόρο 3% επί της αντικειμενικής τους αξίας και εν μέρει κατάφερε.

Με τη διατύπωση του νόμου 3091/2002 στη Ελλάδα, «εξωχώρια» εννοείται η εταιρία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης.

Το ελληνικό κράτος θεώρησε αναγκαίο να ασχοληθεί με την αντιμετώπιση των εξωχώριων δραστηριοτήτων. Οι διατάξεις των νόμων 3091/2002 και 3052/2002 για τη φορολογική αντιμετώπιση περιλαμβάνουν τα εξής:

- φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε εξωχώριες εταιρίες
- τήρηση βιβλίων και στοιχείων από εξωχώριες εταιρίες που κατέχουν ακίνητα
- μη αναγνώριση δαπανών από και προς εξωχώριες εταιρίες
- μη αναγνώριση αποσβέσεων παγίων όταν αγοράζονται από εξωχώριες εταιρίες
- μη χορήγηση ενισχύσεων στις αγορές από εξωχώριες εταιρίες

«Πριν από το 2003 υπήρχαν τουλάχιστον 3.000 υπεράκτιες εταιρείες με μοναδικό

περιουσιακό στοιχείο ένα ακίνητο μεγάλης αξίας. Υπολογίζεται ότι μετά την εφαρμογή του νόμου του 2002 - κατά την προθεσμία των έξι μηνών που δινόταν τότε - ο αριθμός αυτών των off shore μειώθηκε κατά 50%. Όμως, εξαιρέθηκαν οι ασχολούμενοι με τη ναυτιλία», επισημαίνει ο πρώην διευθυντής Οικονομικών Ερευνών του ΣΔΟΕ, κ. Δουβής.

Τα τελευταία χρόνια, η “μόδα” στο ξέπλυμα χρήματος είναι τα «**καλυμμένα ναυλοσύμφωνα**». Η διαδικασία είναι εξής: μια offshore εμφανίζεται με μεσίτη (broker) για τη μεταφορά εμπορευμάτων. Ο ιδιοκτήτης της είτε έχει ιδρύσει είτε συνεργάζεται με εταιρεία-«μαϊμού» σε κάποια χώρα της Αφρικής ή της Λατινικής Αμερικής, η οποία είναι, δήθεν, αυτή που θέλει να μεταφέρει το εμπόρευσμα. Η αμοιβή του broker για τη μεσολάβηση κατατίθεται στον λογαριασμό της offshore και αποτελεί ουσιαστικά κατάθεση του ιδιοκτήτη της στον αυτό του. Ο εντοπισμός για τον εάν οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται είναι πραγματικές είναι ιδιαίτερα δύσκολος, και πόσο μάλλον σε χώρες με υψηλό δείκτη διαφθοράς.

Μία άλλη μέθοδος ξεπλύματος είναι η τεχνική της **διπλής τιμολογήσεως (double invoicing)**. Εταιρίες που ελέγχονται από τους διακινητές ναρκωτικών εμφανίζονται ότι αγοράζουν σε πολύ υψηλές τιμές διάφορα προϊόντα από τις εταιρίες που οι ίδιοι έχουν αγοράσει ή ιδρύσει στα εξωχώρια κέντρα. Η διαφορά μεταξύ της δηλούμενης τιμής και της πραγματικής αξίας “εμπορευμάτων” αυτών κατατίθενται στη τράπεζα του φορολογικού παραδείσου για λογαριασμό των εταιριών, για να ακολουθήσει η συστηματική αποστολή του συγκεκριμένου ποσού στους ιδιοκτήτες των εταιριών που νομιμοποιούν κατά αυτόν τον τρόπο τις παράνομες προσόδους.⁹

⁹ <http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=133206&ct=75&dt=13/05/2001>

<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=133206&ct=75&dt=13/05/2001> Ιωάννα Μάνδρου

http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_mc3_20_03/12/2007_213952 Χρήστος Κόδος

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=97109> Κώστας Κυριακόπουλος

[http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economy_7_14/01/01_I7065034=I7065034=|01&01-0101!cod140101\\$39976.html](http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economy_7_14/01/01_I7065034=I7065034=|01&01-0101!cod140101$39976.html) Ρουμπίνα Σπάφη

Διαβάστηκαν στις 15/11/2009

Δουβής Παναγιώτης, (2008) Offshore Δραστηριότητες (σελ 47,51,635-669,643,419-421)

5.2.3. Ο ρόλος των “φορολογικών παραδείσων” στη πρακτική του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος

Από παντού επιβεβαιώνεται ότι ο ρόλος των φορολογικών παραδείσων και των εξωχώριων χρηματοοικονομικών κέντρων στη όλη διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων είναι πολύ μεγάλος. Όπως ήδη σημειώθηκε, στις μικρές αυτές χώρες το τραπεζικό απόρρητο είναι απόλυτο, υπάρχει καθεστώς πλήρης μυστικότητας, ενώ παράλληλα δεν ασκείται καμία κρατική ή τραπεζική εποπτεία και δρουν ελεύθερα οι εταιρίες που ιδρύονται. Κύριο έργο των τραπεζών σε ορισμένα τουλάχιστον εξωχώρια κέντρα είναι να χρησιμεύσουν ως “πλυντήρια”, να ξεκινήσουν δηλαδή το πρώτο στάδιο της όλης διαδικασίας νομιμοποίησης των ναρκοδολλαρίων ή των άλλων σκληρών νομισμάτων που μεταφέρονται εκεί αποκλειστικά για να υποστούν αυτή την “πρόπλυση”. Στη συνέχεια ο μεγάλος όγκος των χαρτονομισμάτων αυτών επανεξάγονται υπό τη μορφή των τηλεγραφικών εμβασμάτων (wire transfers) υπό ποικίλες αφορμές, προφάσεις, επενδυτικά σχήματα και εικονικές συναλλαγές για να διοχετευθούν και να ανακυκλωθούν στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το ερώτημα το οποίο προκύπτει είναι: μήπως τελικά οι φορολογικοί παράδεισοι, εξυπηρετούν μια δεδομένη σκοπιμότητα του παγκόσμιου οικονομικού κατεστημένου; Είναι αναμφίβολο ότι αρκετές από τις ανεπτυγμένες χώρες έχουν θεσπίσει λεπτομερείς και αυστηρούς κανόνες και μηχανισμούς για το money laundering. Τότε όμως γιατί δείχνουν τέτοια ανοχή στην λειτουργία των φορολογικών παραδείσων;

5.2.4. Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολόγησης

Εξίσου σημαντική είναι η αναφορά σε άλλου είδους συμβάσεις (πέραν των αναφερθέντων και μεγάλης ισχύς συμβάσεων) οι οποίες βοηθάνε τις μεταξύ των χωρών σχέσεις και κατ' επέκταση και την όσο το δυνατόν εξάλειψη της παρανομίας. Λόγος γίνεται για τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολόγησης. Αυτές είναι οι συμφωνίες μεταξύ δύο κρατών προκειμένου να μετριαστούν οι επιδράσεις του φόρου σε φυσικά πρόσωπα και εταιρίες που έχουν επιχειρηματική δραστηριότητα και στις δύο χώρες. Εάν δύο χώρες δεν έχουν τέτοια συμφωνία το εισόδημα που αποκτάται σε μια χώρα φορολογείται σε αυτή και στη συνέχεια φορολογείται στη χώρα που εισάγεται. Βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση ενός

offshore διανθούν οικονομικού κέντρου είναι ο αριθμός των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολόγησης που έχει υπογράψει.

Η Ελλάδα έχει υπογράψει συμβάσεις με ΗΠΑ, Σουηδία, Γαλλία, Ινδίες, Ιταλία, Βέλγιο, Αυστρία, Φιλανδία, Ουγγαρία,, Τσεχοσλοβακία και πολλές άλλες.¹⁰

5.3. Σύγχρονοι τρόποι νομιμοποίησης παράνομων εσόδων

Σύμφωνα με την εφημερίδα «Το Βήμα της Κυριακής», ομόλογα, συναλλαγματικές, συνταξιοδοτικά προγράμματα, penny stocks (μετοχές που αγοράζονται σε πολύ χαμηλές τιμές) και options αποτελούν τα νέα «όπλα» της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων σε μια παγκοσμιοποιημένη ανεξέλεγκτη αγορά.

Οι **penny stocks** είναι μετοχές των οποίων η διαπραγμάτευση γίνεται σε πολύ χαμηλές τιμές. Κάποιες από αυτές στην πραγματικότητα ανήκουν σε εταιρείες-βιτρίνες, που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για μία αντίστροφη συγχώνευση.

Όταν αναφερόμαστε στα **συνταξιοδοτικά προγράμματα** ως μέσο νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, αξίζει να δοθεί έμφαση στο ότι τα προγράμματα αυτά επιτρέπουν στον επενδυτή να διοχετεύει τους πόρους του σε σειρά επενδυτικών λύσεων, όπως τα αμοιβαία κεφάλαια. Τέτοια συμβόλαια έχουν συνήθως «ελεύθερη περίοδο» 10 ή και περισσότερων ημερών, κατά τις οποίες ο επενδυτής μπορεί να σπάσει το συμβόλαιο δίχως να πληρώσει ρήτρες και να του επιστραφεί το αρχικό κεφάλαιο. Αυτή η «ελεύθερη περίοδος» συνεπάγεται ότι η επιταγή που θα λάβει από την ασφαλιστική εταιρεία ενδέχεται να μην προκαλέσει υποψίες όταν κατατεθεί στην τράπεζα.

Σε κάποιες χώρες η **μεταβίβαση της κυριότητας ανώνυμων ομολόγων** μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με ηλεκτρονικά μέσα, αποτρέποντας τον εντοπισμό της αλλαγής ιδιοκτησίας. Άπαξ και εκδοθεί ένα ανώνυμο ομόλογο, οι επίδοξοι “καθαριστές” μπορούν να το κρατήσουν ή να το μεταβιβάσουν χωρίς κατ’ ανάγκην να χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν μέσα που θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν τις Αρχές.¹¹

¹⁰ <http://www.sigmalive.com/inbusiness/taxguide/double-tax-treaties> Διαβάστηκε στις 30/1/2010
Δουβής Παναγιώτης, (2008) Offshore Δραστηριότητες

¹¹ <http://www.inout.gr/showthread.php?t=50396>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Στο σημείο αυτό και δεδομένης της σοβαρότητας του θέματος για το οποίο αναφερθήκαμε στις παραπάνω παραγράφους θα πρέπει να αναφέρουμε τη αναγκαιότητα της παρουσίασης του Διεθνούς και ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού περιβάλλοντος σε σχέση με την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού και τούτο για δύο λόγους : αφενός γιατί με αυτόν τον τρόπο προκύπτει η σημασία που δόθηκε στην παραπάνω διαδικασία τις τελευταίες δεκαετίες, αφετέρου μπορούν να εντοπιστούν καλύτερα τα στοιχεία εκείνα τα οποία επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, τη δημιουργία των ουσιαστικών και δικονομικών κανόνων του εθνικού μας δικαίου. Στη συνέχεια γίνεται λόγος περιληπτικά χωρίς να δίνεται έμφαση, στη κατάσταση που επικρατεί στις ΗΠΑ πάνω στη νομοθεσία και τους τρόπους αντιμετώπισης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Τέλος οι ελληνικοί κυρωτικοί κανόνες περιγράφονται αναλυτικά και με απόλυτη σαφήνεια, από το πώς ξεκίνησε η όλη διαδικασία αντιμετώπισης του προβλήματος, από τους αρμόδιους, μέχρι και τα τελευταία στάδια, μέχρι και σήμερα.

6.1. Διεθνές περιβάλλον¹²

6.1.1. Η σύμβαση της Βιέννης (1988)

Το Δεκέμβριο του 1988 υπογράφηκε στη Βιέννη από 67 κράτη η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται η υποχρέωση λήψης όλων των αναγκαίων διοικητικών μέτρων για τη καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, η διεθνής συνεργασία, η άρση του τραπεζικού απορρήτου και η υποχρέωση ποινικοποίησης πράξεων που στοχεύουν στη νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων από το εμπόριο ναρκωτικών.

Με το κείμενο της σύμβασης της Βιέννης, που υπογράφηκε στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, και κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1990/1991 υποδεικνύεται -μεταξύ άλλων- η ποινική τυποποίηση των κάτωθι:

<http://www.hbnews.gr/permalink/19740.html>

Διαβάστηκαν στις 20/1/2010

¹² Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 26-33)

α) της μετατροπής ή μεταβίβασης περιουσίας που προέρχεται από εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά (εν γνώσει ότι προέρχεται από τα αδικήματα αυτά) με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης της ή την υποβολή της οποιουδήποτε προσώπου που είναι αναμειγμένο να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

β) της απόκρυψης ή της συγκάλυψης της πραγματικής φύσης, της πηγής, του τόπου όπου βρίσκεται, της διάθεσης, της διακίνησης δικαιωμάτων επί περιουσίας ή κυριότητας της περιουσίας, εν γνώσει ότι η περιουσία προέρχεται από τέτοιο έγκλημα

γ) της απόκτησης, κατοχής ή χρήσης περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από έγκλημα.

6.1.2. Οι 40 Συστάσεις της F.A.T.F. (Financial Action Task Force on Money Laundering)

Μία από τις πιο αποτελεσματικές πρωτοβουλίες που εκδηλώθηκαν στον χώρο της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων διοικητικών, δικαστικών και εποπτικών αρχών για το θέμα του ξεπλύματος χρημάτων υπήρξε η απόφαση που έλαβαν τον Ιούλιο του 1989 στο Παρίσι οι αρχηγοί των κρατών ή κυβερνήσεων της ομάδας των 7 κυριότερων βιομηχανικών χωρών μαζί με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η διακυβερνητική αυτή ομάδα των ειδικών, που τελικά έμεινε γνωστή ως "Ομάδα Κρούσεως για το ξεπλύμα χρημάτων" με τη προσωνυμία στην αγγλική γλώσσα ως Financial Action Task Force on money laundering, εδρεύει στο Παρίσι και εξυπηρετείται γραμματειακά από τον ΟΟΣΑ.

Ο στόχος διακηρύσσεται πως είναι η ανάπτυξη και η προώθηση πολιτικών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Η F.A.T.F. διατύπωσε από τον Απρίλιο του 1990 ένα κατάλογο από 40 συστάσεις για τη καταπολέμηση του φαινομένου αυτού. Ο κατάλογος αυτός αναθεωρήθηκε το 1996 αφενός για να ληφθούν υπ' όψιν ορισμένες αλλαγές στις μεθόδους ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και αφετέρου για να προβλεφθούν ενδεχόμενοι μελλοντικοί κίνδυνοι. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι επιμέρους χώρες

έχουν διαφορετικά νομικά συστήματα και έτσι δεν μπορούν να λάβουν όμοια μέτρα, έτσι οι Συστάσεις αυτές συνιστούν “αρχές δράσης” στον τομέα αντιμετώπισης του φαινομένου.

Αναλύοντας λίγο περισσότερο τις Συστάσεις επισημαίνουμε ότι αρχικά προτείνεται η άμεση λήψη μέτρων για την επικύρωση και πλήρη εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών (σύμβαση της Βιέννης). Στη συνέχεια προτείνεται η εφαρμογή προγραμμάτων πολυμερούς συνεργασίας και αμοιβαίας νομικής αρωγής στις έρευνες, άσκηση διώξεων και έκδοση σχετικά με υποθέσεις που αφορούν το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, όπου είναι δυνατή. Προτείνεται, επίσης σε κάθε χώρα η λήψη αναγκαίων μέτρων μεταξύ των οποίων και η ποινική τυποποίηση όπως αυτή προβλέπεται στη σύμβαση της Βιέννης και επιπλέον προτείνεται η επέκταση της ποινικής τυποποίησης του φαινομένου, πέρα από τα εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, αλλά και σε άλλα σοβαρά εγκλήματα τα οποία κάθε χώρα θα έπρεπε να καθορίσει ως εγκληματικές πράξεις. Προτείνεται επίσης η λήψη μέτρων (παρόμοιων με των αντίστοιχων της Σύμβασης της Βιέννης) που θα εξυπηρετήσουν τη κατάσχεση και τη δήμευση της περιουσίας που νομιμοποιήθηκε, των εσόδων που αποκτήθηκαν, των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν στη διάπραξη οποιουδήποτε εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων.

Στη πρώτη έκθεση του FATF τονίστηκε ότι υπήρχε απόλυτη ανάγκη 1) για θέσπιση και λήψη μέτρων για τη βελτίωση των εθνικών συστημάτων δικαίου, 2) για την αναβάθμιση του κοινωνικού ρόλου των τραπεζών και 3) για την ενδυνάμωση της διεθνούς συνεργασίας στο μέγα θέμα της καταπολέμησης της πρακτικής του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος που ενθαρρύνει και αυτοτροφοδοτεί την ανάπτυξη του οργωμένου εγκλήματος. Απαραίτητη προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας των μέτρων για την ποινικοποίηση της πρακτικής του ξεπλύματος των εσόδων από τη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων, είναι η θεσμοθέτηση της δήμευσης των χρημάτων και κάθε περιουσιακού στοιχείου που αποτελεί προϊόν μιας τέτοιας εξακριβωμένης ενέργειας.

Εν ολίγοις, με της 40 συστάσεις της F.A.T.F. υποδεικνύεται η ποινική τυποποίηση α) της μετατροπής ή μεταβίβασης της περιουσίας που προέρχεται από την πραγμάτωση σοβαρών εγκλημάτων και β) της απόκρυψης ή της συγκάλυψης της

πραγματικής φύσης, της πηγής, του τόπου όπου βρίσκεται, της διάθεσης, της διακίνησης δικαιωμάτων επί περιουσίας ή κυριότητα της περιουσίας εν γνώσει ότι αυτή προέρχεται από εγκληματικές ενέργειες.

Τέλος να σημειωθεί ότι από τον Οκτώβριο του 2001 αποφασίστηκε να επεκταθεί ο προορισμός και η αποστολή της Επιτροπής Οικονομικής Δράσης πέρα από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και στη παγκόσμια προσπάθεια καταπολέμησης της χρηματοδότησης των τρομοκρατών.

Στην ακριβώς επόμενη έκθεση της FATF (1991-1992), στις 25.6.1992 τίθεται υπό συζήτηση το θέμα της προνομιακής σχέσης δικηγόρου-πελάτη. Η ομάδα εργασίας επί νομικών θεμάτων της FATF διαπιστώνει ότι υπάρχουν ορισμένοι δικηγόροι, οι οποίοι ειδικεύονται στην εκμετάλλευση των κανόνων επαγγελματικής εχεμύθειας, προκειμένου να αποκρύψουν την ταυτότητα και τις συναλλαγές των πελατών τους, συχνά με σκοπό να συγκαλύψουν τις παράνομες δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένου και του ξεπλύματος. Διαπιστώνεται επίσης ότι οι «λευκαντές χρημάτων» βασίζονται στους δικηγόρους για να τους βοηθήσουν να εκπληρώσουν τα εγκληματικά τους εγχειρήματα, είτε συστήνοντας εικονικές επιχειρήσεις (shell corporations), είτε κρατώντας χρήματα για λογαριασμό των πελατών τους (trust accounts) ώστε οι τελευταίοι να «ξεπλένουν» χρήματα με ευκολία.

Συνεπώς η ομάδα εργασίας συμφώνησε ότι είναι αδύνατον οι δικηγόροι, ενεργώντας ως οικονομικοί σύμβουλοι, να επικαλούνται το προνόμιο της εχεμύθειας.¹³

¹³ <http://www.intermf.gr/xbx.htm>
Διαβάστηκε στις 15/11/2009

6.2. Ευρωπαϊκό περιβάλλον¹⁴

Στον Ευρωπαϊκό χώρο, οι εξελίξεις ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ακολουθούν σχεδόν κατά γράμμα της επιταγές των συστάσεων της F.A.T.F.

6.2.1. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης - (Σύμβαση Στρασβούργου 1990)

Στο πλαίσιο δραστηριότητας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας αρχικά συγκροτήθηκε “Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης για τη νομιμοποίηση κεφαλαίων” στη διάσκεψη κορυφής στο Παρίσι τον Ιούλιο του 1989. Τον Απρίλιο του 1990 υπέβαλε Πρόταση Οδηγίας του συμβουλίου σχετικά με την αποτροπή της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση των προσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Πριν την έκδοση της οδηγίας , τον Νοέμβριο του 1990, υπογράφηκε στο Στρασβούργο από το Συμβούλιο της Ευρώπης η σύμβαση για το ξέπλυμα, την έρευνα, τη κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Τονίστηκε η αναγκαιότητα μίας κοινής ποινικής πολιτικής με σκοπό τη προστασία της κοινωνίας και εκτιμήθηκε ότι αποτελεσματική μέθοδος στον αγώνα κατά της σοβαρής εγκληματικότητας είναι να αποστερηθεί ο εγκληματίας των προσόδων του εγκλήματος.

Η Ελλάδα δεν ήταν μεταξύ των κρατών μελών που έσπευσαν να επικυρώσουν την Ευρωπαϊκή αυτή Σύμβαση. Κυρώθηκε αρκετά χρόνια αργότερα με τον νόμο 2655/1988.

¹⁴ Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις “ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ” (σελ 5-14)

Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις “ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ” (σελ 37-38)

Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύθερη Κοινωνία; , εκδόσεις “ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ” (σελ 103-109)

6.2.2. Η πρώτη Οδηγία (91/308/ΕΟΚ)

Η πρώτη Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υιοθέτησε τις αρχικές 40 Συστάσεις της F.A.T.F. με τη διαφορά ότι, ενώ οι τελευταίες προέβλεπαν ότι η γνωστοποίηση περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων ήταν προαιρετική, η Οδηγία προέβλεπε υποχρεωτική γνωστοποίηση. Σε γενικές γραμμές όριζε τις υποχρεώσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ως προς την αναφορά υπονοιών για ξέπλυμα χρήματος, εξακρίβωση της ταυτότητας του συναλλασσόμενου, την τήρηση στοιχείων κ.τ.λ, με ταυτόχρονη αναστολή του τραπεζικού απορρήτου σε αυτές τις περιπτώσεις. Αξιοσημείωτο είναι το άρθρο 12 της πρώτης Οδηγίας που προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη έπρεπε να επεκτείνουν το σύνολο των διατάξεων της Οδηγίας, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών οργανισμών, και σε άλλα επαγγέλματα - κατηγορίες επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα επιδεκτικές ως προς το να χρησιμοποιηθούν για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Με τη διάταξη του άρθρου 12 δημιουργείται η βάση για την επέκταση των υποχρεώσεων σε ένα ευρύ κατάλογο επαγγελμάτων, εναρμονιζόμενη στις επιταγές των ειδικών εμπειρογνομόνων της F.A.T.F.

Οι συντάκτες της πρώτης οδηγίας επικαλέστηκαν τη διασφάλιση της εξυγίανσης και της σταθερότητας των θεσμών καθώς και της εμπιστοσύνης προς το οικονομικό σύστημα. Ο αντίλογος υποστηρίζει ότι η νομιμοποίηση ενός ποσού δεν είναι δυνατόν να κλονίσει την οικονομία μιας χώρας και ότι η λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας καθόλου δε προϋποθέτει τη νόμιμη προέλευση των περιουσιακών στοιχείων ούτε επηρεάζεται αρνητικά από την ανάμιξη νόμιμων και παράνομων εσόδων. Πολλές φορές μάλιστα μπορεί να τη επηρεάσει και θετικά. Η πρώτη οδηγία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία μας με τον Ν 2331/1995.

Αξίζει να σημειωθεί και να τονιστεί στο σημείο αυτό, ότι το άρθρο 12 της οδηγίας αυτής συμπεριλαμβάνει για πρώτη φορά στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας τη σχέση των δικηγόρων με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Παρ' όλα αυτά θεωρήθηκε πολύ γενικό και αόριστο. Για αυτόν το λόγο, με έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρώπης γίνεται η πρώτη επίσημη προσέγγιση του ζητήματος.

6.2.3. Η δεύτερη Οδηγία (2001/97/ΕΚ)

Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε. προχώρησε στη δεύτερη Οδηγία της 4.12.2001, με την οποία τροποποιήθηκε η προηγούμενη οδηγία προκειμένου να προσαρμοστούν οι διατάξεις της στις αναθεωρημένες πλέον 40 συστάσεις της F.A.T.F. του έτους 1996, και να αναθεωρηθούν τα μέτρα αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, τα οποία δεν ήταν πλέον αρκετό να περιορίζονται σε περιπτώσεις εμπορίας ναρκωτικών.

Η αναθεώρηση επικεντρώθηκε κυρίως:

- στην επέκταση του καταλόγου των κύριων αδικημάτων του ξεπλύματος χρήματος
- στη διεύρυνση των καθηκόντων πρόληψης και αναφοράς των ύποπτων συναλλαγών και σε φορείς άλλους εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα
- εκσυγχρονισμό του συστήματος εξακρίβωσης της ταυτότητας του πελάτη, με χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών.

Κατά συνέπεια, οι σημαντικές μεταβολές που επέφερε η δεύτερη Οδηγία εντοπίζονται στη διεύρυνση των πράξεων που συνιστούν πλέον βασικά εγκλήματα, αλλά και στη επέκταση των υποχρεώσεων που επεβλήθησαν εκτός των τραπεζικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και σε άλλες επαγγελματικές τάξεις, μεταξύ των οποίων πλέον και στους δικηγόρους και συμβολαιογράφους.

Η δεύτερη οδηγία κάλεσε τα κράτη μέλη να θεωρήσουν ως βασικό αδίκημα κάθε αδίκημα που μπορεί να αποφέρει ουσιώδεις προσόδους και το οποίο, σύμφωνα με τη ποινική τους νομοθεσία, επαπειλείται με ελάχιστο όριο ποινής φυλάκισης ανώτερης των 6 μηνών. Ορίστηκε, λοιπόν, ποιες πράξεις συνιστούν «βασικά εγκλήματα», με κριτήριο την ελάχιστη προβλεπόμενη ποινή φυλάκισης, παρά τις διαφορές των εθνικών ποινικών συστημάτων και τις αξιολογήσεις και διαβαθμίσεις πλαισίου προβλεπόμενων ποινών που ακολουθεί η κάθε εθνική έννομη τάξη. Η δεύτερη οδηγία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία μας με τον Ν 3424/2005.

6.2.4. Η τρίτη Οδηγία (2005/60/ΕΚ)

Με τη τρίτη οδηγία (26.10.2005) σχετικά με τη πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κωδικοποιήθηκε η σχετική κοινοτική νομοθεσία για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των εσόδων και καταργήθηκε η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2001/97/ΕΚ, καλώντας τα κράτη μέλη να ευθυγραμμισθούν προς τα διεθνή δεδομένα. Εφόσον οι συστάσεις της FATF αναθεωρήθηκαν ουσιαστικά και επεκτάθηκαν το 2003 η κοινοτική Οδηγία θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το νέο αυτό διεθνές πρότυπο. Η τρίτη οδηγία όρισε -πλην των άλλων- και πρόσθετες υποχρεώσεις για τα υπόχρεα πρόσωπα λήψης επιπλέον μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και αυξημένης δέουσας επιμέλειας σε περιπτώσεις συναλλαγών που έχουν υψηλό κίνδυνο.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι η σχετική νομοθεσία για την αντιμετώπιση του προβλήματος, εκτός των άλλων Οδηγιών, συμπληρώθηκε και με μια σειρά από Αποφάσεις – Πλαίσιο όπως είναι:

- Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ, η οποία κατά κύριο λόγο ρυθμίζει ζητήματα εφαρμογής της Σύμβασης του 1990 του συμβουλίου της Ευρώπης
- Απόφαση-Πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, η οποία προωθεί την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και προσπαθεί να διευκολύνει την εκτέλεση αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη
- Απόφαση-Πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ για τη δήμευση προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος, με την οποία γίνεται προσπάθεια να διευκολυνθεί η δήμευση με μετριασμό του βάρους απόδειξης αναφορικά με τη προέλευση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που έχουν καταδικαστεί για αδικήματα.

Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος πολύ ορθά αντιμετωπίζεται ως βασική λειτουργία

και δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος η οποία όχι μόνο διασφαλίζει τα κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά επιτρέπει και την επαύξηση τους ακόμα και με τη πολιτική άλωση ολόκληρων πολιτικοκοινωνικών συστημάτων.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι γίνεται λόγος στο προοίμιο και των τριών Οδηγιών για την αναγκαιότητα λήψης τόσο σημαντικών μέτρων αντιμετώπισης της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, με μόνιμη αιχμή του δόρατος την προστασία των κοινωνιών των κρατών-μελών από την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και τα ναρκωτικά. Το αποτέλεσμα όμως δε μπορούμε να πούμε ότι είναι και το αναμενόμενο. Έχει διολισθήσει αυτή η «προστασία» στην αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των εσόδων που προέρχονται από μικροαδικήματα της καθημερινότητας, που αγγίζουν τον απλό και καθημερινό άνθρωπο, απειλούμενο με τρομερές συνέπειες.

6.3. Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Αναμφισβήτητα στις ΗΠΑ διαμορφώθηκε και ισχύει το αυστηρότερο και πληρέστερο σύστημα κανόνων δικαίου για τη καταπολέμηση της αντικοινωνικής πρακτικής του ξεπλύματος χρημάτων που προέρχονται από τη διακίνηση ναρκωτικών και τη διάπραξη όλων των άλλων σοβαρών αδικημάτων κυρίως από το οργανωμένο έγκλημα.

Τα κυριότερα κείμενα νόμων για τη καταπολέμηση του φαινομένου του “ξεπλύματος χρημάτων” (money laundering) ή της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι τα ακόλουθα:

- Bank Secrecy Act 1970
- Trades and Business Reporting Act 1985
- Money Laundering Control Act 1986
- Anti – Drug Abuse Act 1988
- Crime Control Act 1990
- Federal Deposit Insurance Corporation Improvement Act 1991
- Housing and Community Development Act 1992

6.3.1. Το αμερικάνικο σύστημα εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών

Όπως προκύπτει από εγκυκλίους που χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτικά σεμινάρια των μεγάλων πολυεθνικών αμερικάνικων τραπεζών, ξεχωριστή και αδιάκοπη παρακολούθηση απαιτείται να καταβάλλεται στις παρακάτω κατηγορίες χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, πελατών ή επιχειρήσεων και συναλλαγών με ορισμένες γεωγραφικές περιοχές ή χώρες

I. Επιχειρήσεις ή επαγγέλματα υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για ανταλλακτήρια συναλλάγματος, ταξιδιωτικά γραφεία, καζίνο, εταιρίες εισαγωγών – εξαγωγών, κοσμηματοπωλεία εξωχώριες τράπεζες και επιχειρήσεις σε φορολογικούς παραδείσους, κτηματομεσίτες, έμποροι αυτοκινήτων, καταστήματα δερμάτινων ειδών, μεσίτες, έμποροι έργων τέχνης.

II. Χρηματοοικονομικά προϊόντα υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, τεχνικές και μεθόδους διεκπεραίωσης διεθνών τραπεζικών εργασιών που επιτρέπουν σε πελάτες και σε επιχειρήσεις να μεταβιβάζουν ή να διακινούν ταχέως μεγάλα ποσά από έναν λογαριασμό στον άλλο και από μια χώρα σε άλλη. Η ακόλουθη καταγραφή αφορά τη πρακτική των τραπεζών των ΗΠΑ: Cheque Express, Controlled Payment Drafts, Diplomat, Funds Transfer, Global Foreign Check Clearing Service, Global Cash Letter, Inter Acct, Retail Funds Transfers, Travellers Checks, Wholesale Lack Box, World Link, World Travel Payment, X-Link.

III. Συναλλαγές με χώρες ή περιοχές υψηλού κινδύνου. Καταβάλλεται ξεχωριστή προσοχή όταν πρόκειται για τραπεζικούς λογαριασμούς που τροφοδοτούνται, πχ με τηλεγραφικές ή ηλεκτρονικές μεταφορές αξιών, από και προς τις παρακάτω πέντε κατηγορίες περιοχών ή χωρών υψηλού κινδύνου: α) χώρες παραγωγής ναρκωτικών, β) χώρες κυρίως διμετακομίσεως ναρκωτικών, γ) χώρες μεγάλης κατανάλωσης ναρκωτικών, δ) χώρες όπου ισχύει το απόλυτο τραπεζικό απόρρητο και ε) χώρες υποανάπτυκτες ή χώρες που έχουν μεγάλη ανάγκη από σκληρό ξένο συνάλλαγμα και ξένες επενδύσεις.

Ιδιαίτερα αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μεταξύ αυτών των χωρών αναφέρεται ρητά και η Ελλάδα πράγμα το οποίο είναι εντελώς ατεκμηρίωτο και αναληθές αφού στη χώρα μας δεν προβλέπονται ούτε υπάρχουν ανώνυμοι ή κωδικοί λογαριασμοί

καταθέσεων, το δε τραπεζικό απόρρητο αίρεται σε πολλές περιπτώσεις εφόσον τηρηθεί η διαδικασία του νόμου, μεταξύ δε αυτών των περιπτώσεων είναι και το ξέπλυμα χρημάτων. Κάτι τέτοιο συνιστά βεβιασμένη εκτίμηση και άδικη ενέργεια που δυσφημεί το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και βλάπτει την αξιοπιστία και τη διεθνή θέση της χώρας μας.

6.4. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΥΡΩΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια αναφορά στο νομικό πλαίσιο και τους κανόνες οι οποίοι θεσμοθετήθηκαν στην Ελλάδα αναφορικά με την νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ξεκινώντας από το 1993 μέχρι και σήμερα, θα αναφερθούμε στους νόμους οι οποίοι καθιερώθηκαν και πώς αυτοί τροποποιήθηκαν, αντικαταστάθηκαν ή βελτιώθηκαν με το πέρασμα των χρόνων

6.4.1. Νόμος 2145/1993

Με το άρθρο 5 του ν. 2145/1993 προστέθηκε στο ποινικό μας κώδικα το άρθρο 394 Α ΠΚ με τίτλο “Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα”. Η πρόβλεψη είχε ως εξής:

1. Με κάθειρξη μέχρι 10 ετών τιμωρείται όποιος με σκοπό τη κερδοσκοπία ή τη συγκαλυψη ή τη παροχή συνδρομής, αγοράζει, αποκρύπτει, δέχεται στη κατοχή του μετατρέπει ή μεταβιβάζει οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο το οποίο προέρχεται από εγκλήματα αρπαγής, ληστείας ή εκβίασης σε βαθμό κακουργήματος. Επίσης επιβάλλεται δήμευση των περιουσιακών στοιχείων που χρησίμευαν ή προοριζόταν για τη τέλεση του εγκλήματος.
2. Οι ποινές επιβάλλονται ανεξάρτητα από το αν είναι τιμωρητέος ή όχι ο υπαίτιος του εγκλήματος ή αν το έγκλημα αυτό τελέστηκε στην αλλοδαπή
3. Περιουσιακά στοιχεία νοούνται κινητά και ακίνητα πράγματα, δικαιώματα και έγγραφα που αποτελούν τίτλο ιδιοκτησίας ή ενσωματώνουν ή αποδεικνύουν περιουσιακά δικαιώματα

6.4.2. Νόμος 2331/1995¹⁵

Με το άρθρο 9 του ν. 2331/1995 καταργείται το προηγούμενο άρθρο. Δημιουργείται ένας καινούργιος ειδικός ποινικός νόμος για τη πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Η χώρα μας είχε καθυστερήσει σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να θεσπίσει ένα πλήρες και ολοκληρωμένο νομοθέτημα για τη πρόληψη και καταστολή της επικίνδυνης κατάστασης που δημιουργεί η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Με το νόμο αυτό λοιπόν αποτυπώνεται η Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 91/308 ΕΟΚ και έτσι η ποινική μεταχείριση συνιστά σήμερα πρόβλεψη αποτυπωμένη από ειδικό ποινικό νόμο. Μια χώρα που δεν έχει θεσπίσει ένα νομικό πλαίσιο εκτίθεται διεθνώς ως χώρα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος για αυτό και όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν θεσπίσει παρόμοιες διατάξεις με το συγκεκριμένο νόμο. Με το νόμο αυτό απλώς μεταφέρθηκαν στον ειδικό ποινικό νόμο σοβαρά προβλήματα που είχε δημιουργήσει μια πρόχειρη και επιπόλαιη ποινικοποίηση, η οποία μοναδικό στόχο είχε όχι να αντιμετωπίσει το ξέπλυμα του παράνομου χρήματος αλλά να εμφανίσει την Ελλάδα ως χώρα που ενδιαφερόταν για τη αντιμετώπιση του ξεπλύματος.

Με τον νόμο αυτόν προσδιορίζεται κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, ο κύκλος των υποκείμενων σε δήμευση αντικειμένων. Αυτά δηλαδή που μπορεί να δημιουργηθούν από τη διάπραξη εγκληματικής δραστηριότητας.

Η όλη κυρωτική φιλοσοφία προσανατολίζεται στη πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος, βασική λειτουργία και δραστηριότητα του οποίου είναι και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Αποτελεσματικότερη τιμωρία και κυρίως η μέσω της δήμευσεως στέρηση των κερδών του εγκλήματος, αποτελεί την αιχμή του δόρατος στη καταστολή της οργανωμένης εγκληματικότητας.

Σύμφωνα με το ισχύον σήμερα άρθρο 2 του ν. 2331/1995 τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών όποιος αγοράζει, αποκρύπτει, λαμβάνει ως εμπράγματα ασφάλεια,

¹⁵ Δημήτρινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 72-75)

δέχεται στη κατοχή του, μετατρέπει ή μεταβιβάζει οποιαδήποτε περιουσία που προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα, στην έννοια της οποίας, κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 1 του ν. 2331/1995. Σήμερα περιλαμβάνονται είκοσι μία ενότητες επιμέρους εγκλημάτων.

Οι πράξεις του άρθρου 2 που συμπεριλαμβάνονται στο κατάλογο 1 του ίδιου νόμου, πρέπει να αποδεικνύεται ότι αυτά είναι πράγματι πράξεις υποστηρικτικές του οργανωμένου εγκλήματος και θα πρέπει η ίδια η διαδικασία να μην αποτελεί μια ατομική ενέργεια αλλά να γίνεται με τους όρους λειτουργίας μια οργανωμένης εγκληματικής ομάδας.

Στη συνέχεια δίνεται βάρος στην έννοια της νομιμοποίησης των εσόδων. Η περίπτωση που ο δράστης επιδιώκει να καρπωθεί μόνο τα οφέλη του εγκλήματος δεν αποτελεί ξέπλυμα. Αντίθετα θα πρέπει να ενεργεί ως οιονεί εντολοδόχος της οργανωμένης ομάδας για χάρη της οποίας θα επιχειρήσει να εξαφανίσει, μέσα στους δαιδαλώδεις οικονομικούς αρμούς, τα κέρδη από το έγκλημα κατά τρόπο που αυτά περαιτέρω θα μπορούσαν να διακινηθούν ως νόμιμα έσοδα και να επενδυθούν προς το όφελος της εγκληματικής ομάδας. Η διαδικασία της νομιμοποίησης πρέπει να γίνεται με τους όρους λειτουργίας μιας οργανωμένης εγκληματικής ομάδας και να μην αποτελεί μια ατομική ενέργεια.

Το βούλευμα Συμβουλίου Εφετών Λάρισας 50/2004 δέχεται ότι, σε περίπτωση που η εγκληματική δραστηριότητα τελέσθηκε στην αλλοδαπή, τότε πρέπει και η αλλοδαπή χώρα να τιμωρεί τη συγκεκριμένη συμπεριφορά ως έγκλημα και τονίζει ότι η διάταξη του άρθρου 2 ν.2331/1995 είναι κακότεχνη νομοθετικά και αόριστα διατυπωμένη. Η διάταξη του άρθρου για τη νομιμοποίηση εσόδων δεν αρκούν απλές πράξεις αγοράς, κατοχής, αποθήκευσης κλπ των προϊόντων του εγκλήματος, αλλά χρειάζονται τέτοιες πράξεις μέσω των οποίων η περιουσία να αποκτά νομιμοφανή υπόσταση. Στη συνέχεια αποφασίζεται ότι ο δράστης της νομιμοποίησης των εσόδων είναι πρόσωπο διαφορετικό από τον δράστη της προηγούμενης εγκληματικής δραστηριότητας.¹⁶

¹⁶ Παύλου Στέφανος, Δημήτρινας Γιώργος, (2009) Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ" (σελ 93)

Σύμφωνα με τον νόμο αυτό ο δράστης θα πρέπει όχι μόνο να λειτουργεί ως οιοσδήποτε εντολοδόχος μια οργανωμένης εγκληματικής ομάδας αλλά και ο ίδιος να δραστηριοποιείται στα πλαίσια τέτοιας οργάνωσης. Τα εγκλήματα του άρθρου αυτού τιμωρούνται ακόμα και στη περίπτωση που τελέστηκαν στη αλλοδαπή και δεν υπόκεινται στη δικαιοδοσία των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων.

6.4.3. Νόμος 3424/2005¹⁷

Για να γίνει λόγος για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα προϋποτίθεται ουσιαστικά και τυπικά η τέλεση μιας άλλης, προγενέστερης χρονικά εγκληματικής δραστηριότητας από την οποία προκύπτουν οικονομικής υφής έσοδα, να τελείται δηλαδή έγκλημα που παράγει κρίσιμη βρώμικη περιουσία. καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση μεταξύ κύριας και επόμενης πράξεως. Κύρια πράξη είναι το ποινικό αδίκημα από το οποίο παράγεται η επίμαχη περιουσία και η επόμενη πράξη είναι η νομοτυπική συμπεριφορά της νομιμοποίησης αυτών των εσόδων όταν πλέον το ήδη παραχθέν βρώμικο χρήμα αποκτά με τη δράση τρίτου νομιμοφανή υπόσταση χωρίς να ανιχνεύεται η προέλευση του.

Πιο συγκεκριμένα κατά τον νόμο 3424/2005 δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα εξής:

- εάν ο δράστης του ξεπλύματος μπορεί να είναι ο ίδιος με εκείνον ο οποίος παρήγαγε, με το προηγούμενο έγκλημα, το βρώμικο χρήμα
- το είδος της γνωστικής και βουλευτικής επικάλυψης της προηγούμενης εγκληματικής δράσεως από τον αυτουργό της μεταγενέστερης νομιμοποίησης των εσόδων
- η εμπλοκή διοικητικών μηχανισμών στην αντιμετώπιση του φαινομένου και στη δικαστική του εκκαθάριση
- οι δογματικά και τεχνικά ανορθόλογες διατάξεις για τη δήμευση και κυρίως για το πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών

¹⁷ Εφημερίς της Κυβερνήσεως (13/12/2005) αρ. φύλλου 305
Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν.3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 79)

Η προηγούμενη αυτή πράξη (σε εμφανή αναγνώριση τόσο με τη πρώτη Οδηγία όσο και με τη σύμβαση του Στρασβούργου) αναφερόταν στον αρχικό νόμο 2331/1995 ως εγκληματική δραστηριότητα. Σήμερα όμως μετά και τη δεύτερη Οδηγία και τον νόμο 3424/2005 γίνεται τόσο λόγος για εγκληματική δραστηριότητα όσο και για βασικό έγκλημα, έννοιες που εμφανίζονται στον νόμο ως τυπική ταυτολογία.

Εν συνεχεία η τροποποίηση του ν. 3424/2005 (ο οποίος και επαναδιατυπώθηκε με τον ν. 3472/2006) οδήγησε σε μια ταυτολογία προς την αρχική ρύθμιση του ν. 2331/1995, διεύρυνε ή εν πάση περιπτώσει μετεξέλιξε την έννοια της προηγούμενης εγκληματικής δραστηριότητας.

Στη προσπάθεια να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του νόμου 2331/1995 και με την νομοτεχνική αστοχία στις λύσεις που επέλεξε, τελικά οδήγησε σε συρρίκνωση του πεδίου εφαρμογής του. Και αυτό γιατί περιέκοψε τον κατάλογο των αναλυτικά απαριθμούμενων πράξεων και απέκλεισε ακόμα και πράξεις που θα δικαιολογούνταν να αποτελούν εγκληματική δραστηριότητα. Αυτό δυστυχώς δεν μας εκπλήσσει διότι είναι ανάλογο του επιπέδου του "νομοθετείν" στην Ελλάδα.

Κατά τα λεγόμενα τα κ. Στέφανου Παύλου ο νόμος 3424/2005 είναι νομοτεχνικά πρωτόγονος και είναι ουσιαστικά εκτός ορίων της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας και κυρίως αποκάλυπτα κατασταλτικός και οδηγεί σε περιστολή δικαιωμάτων και κατάρρευση των εγγυητικών παραδοχών του ποινικού δόγματος υπό το πρόσχημα της δήθεν εναρμονίσεως με την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ο νόμος 2331/1995 με την νέα του μορφή, κινδυνεύει να διευρύνει κατά πολύ τον κατάλογο με τα βασικά εγκλήματα, με αποτέλεσμα να υπάρξει σύγχυση. Αυτός μαζί με τον νόμο για το οργανωμένο έγκλημα τείνουν να αποτελέσουν και έναν παρακώδικα μέσα στον ποινικό μας κώδικα με εξαιρετικές συνέπειες.

Επιπροσθέτως μέσα από τον νόμο αυτόν εμφανίζεται και μια καινούργια δυνατότητα, αυτής του παγώματος των τραπεζικών καταθέσεων του δράστη, και την απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα υπό κάποιες προϋποθέσεις:

Εφόσον υπάρχουν βάσιμες υποψίες και διεξάγονται τακτικές ανακρίσεις για το εάν τα χρήματα τα οποία περιέχονται στους λογαριασμούς αυτούς είναι από

εγκληματικές δραστηριότητες ή υπόκεινται σε δήμευση.

Η απαγόρευση αυτή ισχύει από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα της διάταξης του ανακριτή ή του βουλευματος. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του δημοσίου τυχόν εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό.

Με τις διατάξεις αυτές εισάγονται αφενός μεν μια ουσιαστική κύρωση, η δήμευση των βρώμικων χρημάτων, και μια ειδική δικονομική-ανακριτική δυνατότητα, το πάγωμα των καταθέσεων του κατηγορουμένου .

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για πρώτη φορά με τον νόμο αυτόν εισάγεται ποινική διάταξη που καθιστά αξιόποινη τη παράληψη αναφοράς υπόπτων ή ασυνηθών συναλλαγών.

6.4.4. Νόμος 3691/15.8.2008¹⁸

Με τον νόμο αυτό σκοπείται η ενίσχυση και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για τη πρόληψη και καταστολή αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για τον λόγο αυτό, ενσωματώνονται στη νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας 2005/60 ΕΚ, καθώς και οι συνοδευτικές εκτελεστικές διατάξεις της Οδηγίας 2006/70 ΕΚ ενώ παράλληλα αντικαθίστανται οι σχετικές διατάξεις του νόμου 2331/1995 όπως αυτός ίσχυε μετά την τροποποίηση του από τον νόμο 3424/2005.

Ο όρος βασικά εγκλήματα ο οποίος είχε χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενο από αυτόν νόμο (ν. 3424/2005) αντικαταστάθηκε με τον όρο «βασικά αδικήματα». Κατά

¹⁸ Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης , (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ (σελ 58-63)

Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις "ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ" (σελ 13-14,17,21,24-27)

Εφημερίς της Κυβερνήσεως 15/08/2008, αρ. Φύλλου 166

http://www.economist.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=6555:2009-11-19-11-34-03&catid=14:money&Itemid=31

Διαβάστηκε στις 20/1/2010

<http://www.dsc.gr/el/news/news/347-----36912008.html>

Διαβάστηκε στις 12/09/2009

συνέπεια καθορίστηκαν ως βασικά αδικήματα, αξιόποινες πράξεις δύο κατηγοριών. Στη πρώτη καθορίζονται συγκεκριμένα αδικήματα ως βασικά. Στη λίστα αυτή περιλαμβάνονται 17 αδικήματα επαναφέροντας τη λίστα των ίδιων αδικημάτων που καθόρισε ο νόμος 3424/2005 με τη προσθήκη της ενεργητικής δωροδοκίας και της δωροδοκίας του δικαστή. Στη δεύτερη κατηγορία βασικό αδίκημα αποτελεί επίσης και κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των 6 μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

Στη προηγούμενη αντίστοιχη διάταξη απαιτούνταν ως προϋπόθεση χαρακτηρισμού ενός αδικήματος, η δημιουργία από τη τέλεση του, περιουσίας τουλάχιστον 15.000 Ευρώ. Η ρύθμιση αυτή η οποία αξίωνε το ελάχιστο όριο αυτό ώστε να θεωρείται ένα αδίκημα βασικό (ανεξαρτήτως του ότι αυτή η διάκριση δεν ίσχυε στα αδικήματα της λίστας), ήταν εναρμονισμένη με το προοίμιο της δεύτερης οδηγίας που θεωρούσε ότι θα έπρεπε να αποτελέσουν βασικά αδικήματα και άλλες πράξεις τιμωρούμενες με ελάχιστο όριο ποινής άνω των 6 μηνών από τη τέλεση του οποίου προκύπτουν ουσιαστικές πρόσοδοι. Με τη διάταξη αυτή λοιπόν, απαλείφεται αυτή η πρόσθετη προϋπόθεση ενός ελάχιστου ορίου ποσού και διευρύνονται αφόρητα και υπέρμετρα τα βασικά αδικήματα.

Η έκθεση για να αποκρούσει εύλογες ενστάσεις ως προς την ορθότητα της νέας ρύθμισης προβάλλει τα ακόλουθα επιχειρήματα:

1. Ως προς τη λίστα των 17 αδικημάτων δεν τίθεται ελάχιστο όριο περιουσίας (προκειμένου να θεωρούνται ως βασικά)
2. Η αντιμετώπιση πράξεων νομιμοποίησης που προέρχονται από βασικά αδικήματα που απέφεραν προσόδους μικρής βαρύτητας, ήδη προβλέπονται και αντιμετωπίζονται με τον νέο νόμο με μειωμένη ποινή.

Η δεύτερη τροποποίηση που επέφερε ο νόμος 3691/2008 στη παλαιότερη διάταξη είναι η προσθήκη ότι θεωρείται ως βασικό αδίκημα το κάθε άλλο αδίκημα από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος. Η προσθήκη του στοιχείου αυτού εκτός από επικίνδυνη ως προς τον να παρερμηνευθεί και να διευρυνθεί, η έννοια του βασικού αδικήματος είναι και δογματικά ασυνεπής με τη διάταξη του άρθρου 2 του ίδιου

νόμου που προσδιορίζει τις πράξεις τις νομιμοποίησης των εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, δηλαδή από προηγούμενα τελεσθέντα βασικά αδικήματα.

Οι τράπεζες ήρθαν σε δύσκολη θέση μετά την ψήφιση τον Αύγουστο του 2008 του νόμου 3691/2008, στον οποίον η Ελλάδα υποχρεώθηκε να συμπεριλάβει διατάξεις ανάλογων ευρωπαϊκών νομοθεσιών. Μία από αυτές τις διατάξεις υποχρεώνει τις τράπεζες να αναγνωρίζουν τον πραγματικό ιδιοκτήτη μιας offshore εταιρείας και να μη μένουν μόνο στην επαφή με τον εκπρόσωπό τους που κάνει τη συναλλαγή. Ακόμα και αν ως πραγματικός ιδιοκτήτης φέρεται να είναι άλλη offshore, οι τράπεζες πρέπει να φτάσουν σε φυσικό πρόσωπο, να το καταγράψουν και να το αναφέρουν σε κάθε έλεγχο του λογαριασμού.

Τα πρόσωπα τα οποία υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον νόμο είναι τα εξής: πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρίες παροχής πιστώσεων, ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, ασφαλιστικές εταιρίες, ανώνυμες εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, εταιρίες επιχειρηματικού κεφαλαίου, ορκωτοί ελεγκτές, φορολογικοί και φοροτεχνικοί σύμβουλοι, κτηματομεσίτες και οι εταιρίες τους, καζίνο, οίκοι δημοπρασίας, έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας (μεγαλύτερης από 15.000 Ευρώ), εκκληστηριαστές, ενεχυροδανειστές, συμβολαιογράφοι, δικηγόροι, και ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, οι υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη τους απαγορεύεται να γνωστοποιούν στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιβάστηκαν αρμοδίως ή ζητήθηκαν πληροφορίες ή ότι διεξάγεται έρευνα για αδικήματα του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι υπάρχουν και εξαιρέσεις όσον αφορά τη γνωστοποίηση. Επίσης δεν εμποδίζεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος-μέλος και ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο.

Με τη παράγραφο 3 του άρθρου 2 του νόμου 3691/15.8.2008 εισάγεται, με κάποια διαφοροποίηση, το ΔΠΛΟ ΑΞΙΟΠΟΙΝΟ. Αρχικά η πρόβλεψη αυτή τυπώθηκε με την οδηγία 91/308/ΕΚ και υιοθετήθηκε από τις δύο μεταγενέστερες.

Κατά τη νέα διατύπωση, νομιμοποίηση εσόδων υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού.

Στο σημείο αυτό η χρήση και παράθεση ενός παραδείγματος θα διευκολύνει ιδιαίτερα την κατανόηση των ανωτέρω. Έστω ότι ο Α διαπράττει αδίκημα απιστίας στη Γερμανία από το οποίο απεκόμισε περιουσία 10000 euro. Το ποσό αυτό το εμβάζει στον Β στην Ελλάδα ο οποίος με τα χρήματα αυτά αγοράζει ένα σκάφος για λογαριασμό του Α. Για την ποινική αξιολόγηση της πράξης νομιμοποίησης εσόδων που έλαβε χώρα στην Ελλάδα από τον Β απαιτείται έλεγχος του διπλού αξιόποινου του ποινικού αδικήματος υπό την εξής έννοια: ερευνάται αν η πράξη είναι κατά το δίκαιο του τόπου τέλεσης (Γερμανικός Ποινικός Κώδικας) και περαιτέρω, αν η ίδια αυτή πράξη της απιστίας, θα χαρακτηριζόταν ως βασικό αδίκημα αν είχε τελεσθεί στην Ελλάδα και μόνον αν ήταν αξιόποινη και στην Ελλάδα. Δηλαδή θα πρέπει να διαπιστώνεται αν η πράξη αυτή που τελέστηκε στη Γερμανία, αν είχε τελεσθεί στη Ελλάδα, θα υπαγόταν στη λίστα των 17 αδικημάτων που θεωρούνται ως βασικά αδικήματα.¹⁹

¹⁹Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 91)

6.4.5. Ανθρώπινα Δικαιώματα²⁰

Όλο το σύνολο των ρυθμίσεων για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, δεσμεύονται από τα όρια τα οποία θέτει Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στη χώρα μας έχει επισημανθεί ο κίνδυνος να προσκρούσει ο αστυνομικός και ποινικός έλεγχος του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος σε συνταγματικά εγγυημένα δικαιώματα των πολιτών : στα δικαιώματα του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου, της προστασίας προσωπικών δεδομένων, και του απορρήτου της επικοινωνίας.

Η νομολογία της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) ασχολήθηκε με περιπτώσεις παραβίασης της ιδιωτικότητας ή τηλεφωνικών υποκλοπών κατά τη ανακριτική διερεύνηση υποθέσεων ξεπλύματος χρήματος ή παραβίασης των κανόνων της δίκαιης δίκης. Η νομολογία αυτή είναι αρκετά ανεκτική απέναντι σε συμπίεσεις των ατομικών δικαιωμάτων καθώς κατά τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται μέσα σε ένα κλίμα φόβου για τις διαστάσεις του ξεπλύματος ή καθώς εξετάζει χωρών όπως η Ιταλία που μαστίζονται από εγκληματικές οργανώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ²¹

7.1. Δεσμεύσεις-Δημεύσεις²²

Αρχικά το άρθρο 2 παρ. 6 του νόμου 2331/1995, που προέβλεπε ειδική δήμευση της περιουσίας που αποτελούσε προϊόν εγκληματικής δραστηριότητας, εισήγαγε σειρά αποκλίσεων από το σύστημα της δήμευσης, όπως αυτό θεμελιώνεται στο άρθρο 76

²⁰ Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 159-160)

Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύθερη Κοινωνία; , εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ" (σελ 39-42)

²¹ Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος, (2009) Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ" (σελ 276-278)

²² Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών - Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο" (σελ 304)

παρ. 1,2 του Ποινικού Κώδικα.

Ο νόμος 3691/2008 επιβεβαιώνει τις γνωστές προβλέψεις για δήμευση τόσο του βρώμικου χρήματος, αλλά και των έμμεσων αποκτημάτων, όσο και των μέσων τελέσεως, κατά τρόπο παρόμοιο αλλά πιο διευρυμένο σε σχέση με αυτόν του προϊσχύοντος καθεστώτος. Παρομοίως συνεχίζει να καθορίζεται και το πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών και η εν γένει απαγόρευση εκποίησησεως των περιουσιακών στοιχείων. Παράλληλα σε άλλη παράγραφο του νόμου αυτού παρατηρούμε ότι δίνεται έμφαση και σε συγκεκριμένα περιστατικά και περιπτώσεις. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται περιουσιακά στοιχεία ίσης αξίας προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά τον χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Ο κύκλος των δημευθέντων αντικειμένων δεν περιορίζεται μόνο σε ότι αποκτήθηκε μετά από εκποίηση ή ανταλλαγή των άμεσων προϊόντων. Στην έννοια της υπό δήμευση περιουσίας υπάγονται όχι απλά και μόνο τα υποκατάστατα του αρχικού προϊόντος, αλλά και επιπρόσθετα τα έμμεσα αιτιακά παράγωγα ή άλλα υλικά ή άυλα ωφελήματα του δράση με μόνη προϋπόθεση να έχουν αυτά αξία περιουσιακή.

7.1.1. Ομάδες των υπό δήμευση περιουσιακών στοιχείων (νόμος 3691/2008)

- Αυτά που αποτελούν προϊόν κάποιου βασικού εγκλήματος
- Αυτά τα οποία συνιστούν προϊόν των αδικημάτων (σύμφωνα με άρθρο 2)
- Αυτά τα οποία αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από προϊόν τέτοιων αδικημάτων
- Αυτά που χρησιμοποιήθηκαν ως μέσα τέλεσης αυτών των αδικημάτων

Στην παραπάνω παράθεση των υπό δήμευση περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τον νόμο 3691/2008, παρατηρούμε ότι δεν γίνεται καμία αναφορά για τη περίπτωση που ένα περιουσιακό στοιχείο αποκτηθεί με χρήματα που κατά ένα τμήμα τους προέρχεται από νόμιμη επαγγελματική δραστηριότητα, ενώ κατά το άλλο τμήμα τους προέρχονται είτε από την τέλεση κάποιο βασικού αδικήματος που προβλέπονται στο άρθρο 3, είτε από την τέλεση κάποιου από τα αδικήματα που προβλέπει το άρθρο 2.

Στη σύμβαση της Βιέννης (1988) δίνεται έμφαση και στη ρύθμιση θεμάτων σχετικών με τη δήμευση τέτοιας περιουσίας και ζητημάτων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

Υποστηρίζεται ότι εφόσον η πράξη νομιμοποίησης λαμβάνει χώρα μετά τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής της εγκληματικής δραστηριότητας αποκλείεται η δήμευση του προϊόντος της τελευταίας. Η θέση αυτή είναι ορθή, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι δημεύεται το αντικείμενο της προηγούμενης εγκληματικής δραστηριότητας, κάτι που σημαίνει ότι η παραγραφή της τελευταίας δε μπορεί παρά να εξαλείψει όλες της προβλεπόμενες για αυτήν ποινικές συνέπειες συμπεριλαμβανομένης και της δημεύσεως.

Επιπροσθέτως οι αρμόδιοι, οι οποίοι στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι ανακριτές, σε συμφωνία με τον εισαγγελέα, έχουν τη δυνατότητα να απαγορεύσουν τη κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και το άνοιγμα θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα του άρθρου 2 ν. 3691/2008. Αυτό είναι ένα είδος δέσμευσης του κατηγορούμενου και κατά συνέπεια και της περιουσίας η οποία δημιουργήθηκε από παράνομες δραστηριότητες. Τέτοιου είδους δέσμευση ισχύει τουλάχιστον μέχρι να αποδειχθεί η αθωότητα του κατηγορουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ²³**8.1. Ποινικές κυρώσεις Φυσικών Προσώπων**

Ποινικές κυρώσεις προβλέπονται από τον νόμο 3691/2008 σε υπαίτιους πράξεων νομιμοποίησης εσόδων, και σε περίπτωση που αυτός έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου είτε έδρασε κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια. Συνήθεις κυρώσεις είναι φυλάκιση ή χρηματική ποινή και το μέγεθος της ποινής αυτής είναι πάντα υπό προϋποθέσεις και εξαρτάται από το είδος των πράξεων στις οποίες έχουν προβεί. Επιπλέον βασικό κριτήριο είναι το αν η προβλεπόμενη ποινή για το βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση.

8.2. Ευθύνη νομικών προσώπων

Από τον νόμο προβλέπονται και οι κυρώσεις που έχουν νομικά πρόσωπα σε περιπτώσεις που πραγματοποιούνται αξιόποινες πράξεις με σκοπό να αποκομίσουν περιουσιακό όφελος. Αναλυτικότερα κυρώσεις προβλέπονται για υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρίες ακόμα. Και σε αυτή τη περίπτωση αναφερόμαστε σε χρηματικό πρόστιμο αλλά και σε απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προσωρινή αναστολή της άδειας λειτουργίας.

8.3. Διοικητικές κυρώσεις

Οι εταιρίες του Χρηματοπιστωτικού τομέα εφόσον παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπόκεινται σε κυρώσεις όπως είναι η χρηματική ποινή (πάντα υπό προϋποθέσεις) είτε κατά της εταιρίας, είτε κατά του διοικητικού συμβουλίου, απομάκρυνση από τη θέση των μελών αυτών, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπευθύνων, απαγόρευση ορισμένων δραστηριοτήτων ακόμα και προσωρινή ή και οριστική αναστολή της άδειας λειτουργίας της εταιρίας.

²³ Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις "ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ (σελ 60-63)

Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών - Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο" (σελ 300-310)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

9.1. Ελληνική πραγματικότητα

Σε περίπου 5 δισεκατομμύρια ευρώ εκτιμάται ότι ανήλθε το 2008 το «ξέπλυμα» χρήματος στην Ελλάδα, έναντι 1,6 δισεκατομμυρίων πριν από δύο χρόνια, σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών τραπεζών και αρμόδιων φορέων. Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, το σύνολο της διαφθοράς στη χώρα μας ανέρχεται σε 3,5 δισεκατομμύρια ευρώ τον χρόνο. Σε αυτά θα πρέπει να προστεθεί το λαθρεμπόριο καυσίμων, τσιγάρων, ποτών και η παράνομη πορνεία, των οποίων ο τζίρο, ξεπερνούν τα 2,5 δισ. ευρώ. Σε αυτά δεν περιλαμβάνεται η φοροδιαφυγή, που εκτιμάται γύρω στα 20 δισ. ευρώ.

Η Ελλάδα, είναι μια από τις χώρες όπου το παράνομο χρήμα έχει την τιμητική του, και οι τρόποι ξεπλύματος των ποσών αυτών ολοένα και εκσυγχρονίζονται. Κατά τα τελευταία χρόνια έχει καταφέρει να αποκομίσει χαρακτηριστικά που έχουν οικονομίες άλλων χωρών, όπως η Χιλή, η Κόστα Ρίκα, ο Μαυρίκιος και άλλες που δεν φημίζονται για τα απολύτως διαφανή χρηματοπιστωτικά τους συστήματα. Είναι, ίσως, η μοναδική χώρα στον κόσμο που έχει τουλάχιστον 15.000 χιλιόμετρα ακτές και τα ποσά που ξεπλύθηκαν, μόνο το 2008, ενδέχεται να ξεπερνούν τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε κατά πολύ η χρήση ναρκωτικών (ηρωίνη, κοκαΐνη, χασίς, LSD, έκσταση, αμφεταμίνες, βαρβιτουρικά). Σημεία με ξεχωριστή δραστηριότητα είναι επίσης το Δέλτα του Έβρου, το τριεθνές Ελλάδα-Βουλγαρίας -Τουρκίας και η παραμεθόριος ελληνοαλβανική ζώνη.

Αγορές δεκάδων ακινήτων, που αποτελούν τρόπους ξεπλύματος βρώμικου χρήματος από λαθρεμπόριο ναρκωτικών. Ακόμη, έσοδα εκατομμυρίων ευρώ από ηλεκτρονικό τζόγο που μετατρέπονται σε μεγάλα χαρτοφυλάκια στο Χρηματιστήριο. Και η συνεχής παραγωγή τάχα υπερτυχερών του λαχείου ή του Στοιχήματος, που εντελώς συμπτωματικά κερδίζουν δύο-τρεις φορές την εβδομάδα. Στην πραγματικότητα η «τύχη» είναι ένα εξαγοράσιμο εκ των υστέρων είδος για να δικαιολογηθούν χρήματα από παράνομες δραστηριότητες. Όπως παραδόξως η Ελλάδα τη «βγάζει καθαρή», τουλάχιστον όσον αφορά τη λειτουργία των καζίνο σε

συνδυασμό με το ξέπλυμα παράνομου χρήματος. Η έκθεση της αρμόδιας επιτροπής, για τη καταπολέμηση ξεπλύματος, έρχεται να το επιβεβαιώσει αυτό το άξιο λόγου, για τα ελληνικά δεδομένα, γεγονός. Μπορεί να έχει πρωτεύοντα ρόλο στα τυχερά παιχνίδια (ΟΠΑΠ) και σε παρεμφερείς δραστηριότητες όσον αφορά το ξέπλυμα του τεράστιου όγκου παράνομου χρήματος της μικρής Ελλάδας, παρόλα αυτά σε αυτόν τον τομέα είναι απολύτως καθαρή.

Στη συνέχεια αναφέρονται κάποια από τα πιο σημαντικά σκάνδαλα τα οποία έλαβαν χώρα στο ελλαδικό περιβάλλον και κλόνισαν το σύστημα, το κράτος, την οικονομία και κατά συνέπεια την ευημερία της χώρας.²⁴

9.2. Σκάνδαλα και περιπτώσεις εντός Ελλάδος

9.2.1. Υπόθεση Αγγελόπουλου

Η πιο γνωστή υπόθεση ξεπλύματος μαύρου χρήματος, όσον αφορά το ξέπλυμα, είναι αυτή που αποκαλύφθηκε το 2004. Προέκυψε κατά τη διάρκεια των ερευνών μετά τον εντοπισμό των 5,5 τόνων κοκαΐνης. Ο Αλέξανδρος Αγγελόπουλος ήταν ο κυρίως ύποπτος, ο εγκέφαλος της όλης υπόθεσης, και αυτός που τελικώς καταδικάστηκε. Αποκαλύφθηκε, σύμφωνα με πόρισμα του τότε ΣΔΟΕ, (Τμήμα Δίωξης Ναρκωτικών και Όπλων) ότι ένα σημαντικό τμήμα της ΟΠΑΠ Α.Ε., τουλάχιστον κατά τη διετία 2002-2004, είχε μετατραπεί σε πλυντήριο μαύρου χρήματος αφού συνεργάτες του Αγγελόπουλου αγόραζαν κερδισμένα δελτία του ΟΠΑΠ χωρίς ποτέ να έχουν παίξει, με τα οποία έπαιρναν βεβαιώσεις κερδών από υπαλλήλους του οργανισμού, με αποτέλεσμα να νομιμοποιούν τα ύποπτης προέλευσης ποσά.

Όσον αφορά το ξέπλυμα, αρκεί να αναφέρουμε ότι, όπως αναφερόταν στο πόρισμα, υπάλληλοι της ΟΠΑΠ Α.Ε. είχαν χορηγήσει σε συνεργάτη του Αγγελόπουλου, μόνο σε μία ημέρα και χωρίς τον απαιτούμενο έλεγχο, βεβαίωση κέρδους στον

²⁴http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economy_100003_05/08/2009_324589

<http://casinopolis.gr/ellinika-kazina/vromiko-xrima-ellinika-kazino>

http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=22.05.2007,id=38662988

Διαβάστηκαν στις 15/10/2009

Αγγελόπουλο με μία αίτηση στην οποία επισυνάπτονταν 4.130 κερδισμένα δελτία.

Ο Αγγελόπουλος, σύμφωνα με το πόρισμα, από το 2002 έως το 2004 νομιμοποίησε παράνομα έσοδα περίπου 10 εκατομμυρίων ευρώ και περίπου άλλα τόσα νομιμοποίησε η ομάδα που δούλεψε γι' αυτόν σ' ολόκληρη την Ελλάδα, μέσω της ΟΠΑΠ Α.Ε. Τα χρήματα -σύμφωνα με τις διωκτικές αρχές- προέρχονταν από εμπορία δεκάδων τόνων κοκαΐνης, τους οποίους μετέφερε με αλιευτικά σκάφη από τις ακτές της Βραζιλίας προς τις χώρες της Ευρώπης.

9.2.3. Υπόθεση ναρκωτικών στα Ζωνιανά Κρήτης

Την άκρη του νήματος ενός σκοτεινού και δαιδαλώδους δικτύου που εμπλέκεται σε ξέπλυμα μαύρου χρήματος κάτω από την «ομπρέλα» αστυνομικών, επιχείρησαν να αποκαλύψουν οι διωκτικές και εισαγγελικές αρχές στα Ζωνιανά. Τα πρώτα στοιχεία καταδεικνύουν μαύρο χρήμα που ξεπερνάει τα σύνορα της χώρας και ξέπλυμα μέσω αγοράς ακινήτων. Από τις έρευνες που έχουν διενεργηθεί από τις ελεγκτικές υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών έχουν εντοπιστεί οικόπεδα και τουριστικές επιχειρήσεις στην Αλικαρνασσό, το Ναύπλιο και την Κέρκυρα. Επίσης, στάλθηκαν σχετικά έγγραφα-ερωτήματα σε όλα τα υποθηκοφυλακεία της χώρας προκειμένου να εντοπιστούν όλα τα ακίνητα των εμπλεκόμενων. Όπως αναφέρουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα είναι αγρότες, κτηνοτρόφοι και εργολάβοι καταγωγής Ζωνιανών. Επιπροσθέτως βρέθηκαν καταθέσεις εκατομμυρίων ευρώ, που δεν δικαιολογούνται από την επαγγελματική κατάσταση των ελεγχόμενων.²⁵

²⁵http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=22.05.2007,id=38662988

http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=02.12.2006,id=71929708.85988588

http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,id=84186920 Άννα Παπαδοκωστάκη

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_1_09/11/2007_248257

9.2.4. Υπόθεση Παναγόπουλου

Ενδιαφέροντα στοιχεία φαίνεται να έχουν προκύψει από τους ελέγχους της ανακύκλωσης χρημάτων σε περιπτώσεις διακίνησης μεγάλων ποσοτήτων ναρκωτικών και κυρίως στα ελληνικά «παραρτήματα» του καρτέλ της κοκαΐνης. Η έρευνα εστιάστηκε στη δράση του 43χρονου επιχειρηματία Γιώργου Παναγόπουλου, ο οποίος προχωρούσε στη μεταφορά μεγάλων ποσοτήτων κοκαΐνης από το 1990 ως το 2003 από τη Νότια Αμερική μαζί με τον ισπανό μεγαλέμπορο κοκαΐνης Πράντο Μπούγκαλο. Από ελέγχους διαπιστώθηκε ότι ο εν λόγω επιχειρηματίας διενεργούσε συναλλαγές οι οποίες δεν συμφωνούσαν με το συναλλακτικό προφίλ του. Λέγεται ότι είχε λογαριασμούς 300.000 δολαρίων σε μεγάλη ελληνική τράπεζα, ενώ είχε προχωρήσει στην αγορά δύο ακινήτων στην Καστέλα αλλά και στην αρχαία Ολυμπία. Εντοπίστηκαν όμως συνεχείς συναλλαγές του με την εταιρεία «Rodriguez», κατασκευής γιοτ και άλλων σκαφών αναψυχής, στη Σικελία, από την οποία εμφανίζεται «ανεξήγητη» χρηματοδότηση του Έλληνα επιχειρηματία αφού δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία που να εξηγούν τη σχέση του με τη συγκεκριμένη εταιρεία. Ακόμη ανακαλύφθηκε λογαριασμός περίπου 500.000 δολαρίων στην τράπεζα CCI στη Γουινέα της Δυτικής Αφρικής. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και ένας άλλος «ενδεικτικός» λογαριασμός του κυκλώματος, ύψους 500.000 δολαρίων, που προέρχεται από μετακίνηση χρημάτων από τράπεζα της πόλης Λας Πάλμας στα Κανάρια Νησιά προς πιστωτικό ίδρυμα της Ισπανίας.²⁶

9.2.5. Υπόθεση Siemens

Στο παγκόσμιο σκάνδαλο της Siemens, που για την εξασφάλιση συμβολαίων από 160 χώρες είχε στήσει έναν συγκεκριμένο από την ηγεσία της μηχανισμό εταιρειών «ειδικής αποστολής», διαχειριστών μαύρου χρήματος, εικονικών συμβάσεων και χρηματοποστολών για παραδόσεις μίζων τοις μετρητοίς, η Ελλάδα κατέχει περίοπτη

²⁶ <http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&ct=75&artid=151758&dt=08/06/2003>

Διαβάστηκε στις 22/10/2009

θέση. Ανταγωνίζεται στο ύψος της μίζας τη Νιγηρία, την Κολομβία και το Κουβέιτ, όπως μαρτυρούν οι μεγαλοταμίες της Siemens, που επί χρόνια έστελναν μαύρο χρήμα σε Έλληνες, εκτελώντας την κορυφαία εταιρική εντολή, η οποία περιέχεται σε δέκα γράμματα: «Make profit».

Η χώρα μας εμφανίζεται στα «μαύρα βιβλία» με εγγραφές από το 1998, που αντιστοιχούν σε άνομες πληρωμές δεκάδων εκατ. ευρώ, για έργα που η Siemens είχε εξασφαλίσει και λίγο προγενέστερα. Η μίζα κλιμακωνόταν από 2% μέχρι και 30% σε χώρες υψηλής διαφθοράς. Η Ελλάδα του 8% (συν 2% για πολιτικούς και κόμματα) εκπροσωπεί τη χώρα με τις «σταθερές αξίες» της ταρίφας που τάζε τους «φίλους» της Siemens.

Το αποδεικτικό υλικό για το πάρτυ μίζών της Siemens στην Ελλάδα αρχίζει από το 1998 και φυσικά από τον ΟΤΕ, κάτι που σημαίνει ότι οι βαλίτσες, οι εικονικές συμβάσεις και οι θυρίδες στην Ελβετία καλύπτουν και την περίοδο προ του 2001 και την παλιά μέθοδο λαδωμάτων.²⁷

9.3. Σκάνδαλα και περιπτώσεις εκτός ελλαδικού χώρου²⁸

9.3.1. Συνταρακτική υπόθεση της BCCI (Διεθνής τράπεζα των απατεώνων και εγκληματιών)

Αρχικά οι δραστηριότητες της Bank Of Credit and Commerce International - BCCI (Διεθνής Τράπεζα Πιστώσεων και Εμπορίου) χρηματοδοτήθηκαν με κεφάλαια του σουλτάνου του Αμπού – Ντάμπι, ενώ και η Bank Of America είχε επενδύσει 2,5 δις δολάρια σε αυτή τη τράπεζα η οποία φιλοδοξούσε να διαδραματίσει ρόλο πρωταγωνιστικό στην ανάπτυξη του τρίτου κόσμου.

Η ιστορία της διαβόητης αυτής διεθνούς τράπεζας είναι πλούσια σε παραδείγματα υποθάψεως και διευκολύνσεως εγκληματικών πράξεων, παραβιάσεων των κανόνων εποπτείας, και της έννομης τάξεως καθώς και των τεράστιων δυνατοτήτων που έχει το οργανωμένο έγκλημα όταν ελέγχει ή εξασφαλίζει τη συνεργασία ενός

²⁷ http://archive.enet.gr/online/online_obj?pid=205&tp=T&id=42080408 Αριστέα Μπουγάτσου Διαβάστηκε στις 15/1/2010

²⁸ Τραγάκης Γεώργιος (2009), Οργανωμένο έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος

τέτοιου πιστωτικού ιδρύματος.

Μέχρι το 1985 η Bank Of Credit and Commerce International (Διεθνής Τράπεζα Πιστώσεων και Εμπορίου) ανέπτυξε δραστηριότητα και μεγάλη και είχε εγκατασταθεί σε 70 χώρες (όχι όμως στην Ελλάδα) και το σύνολο του ενεργητικού της έφτασε τα 20 δις δολάρια. Αρκετοί την αποκαλούσαν Διεθνή Τράπεζα Απατεώνων και Εγκληματιών.

Δεν άργησε να αποκτήσει τη φήμη ότι παρείχε κυρίως προσωπικές τραπεζικές εξυπηρετήσεις και ειδική μεταχείριση σε πολύ πλούσιους πελάτες, οι οποίοι εξασφάλιζαν την απαλλαγή τους από φορολογικές και άλλες υποχρεώσεις απολαμβάνοντας ταυτόχρονα απόλυτη μυστικότητα σε ότι αφορά τη κίνηση και το ύψος των τραπεζικών λογαριασμών τους σε ολόκληρο τον κόσμο.

Αργότερα άρχισαν να κυκλοφορούν φήμες ότι η πασίγνωστη πλέον τράπεζα αντιμετώπιζε προβλήματα φερεγγυότητας και ότι είχε εμπλακεί σε επικίνδυνες σχέσεις και δοσοληψίες με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις του εγκλήματος και όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια, ήταν αναμειγμένη σε πολυάριθμες υποθέσεις που αφορούσαν ξέπλυμα μαύρου χρήματος, λαθρεμπόριο όπλων, απάτες, δωροδοκίες κ.ο.κ.

Στην ουσία υπήρχε προθυμία από τη μεριά της τράπεζας (διοίκηση και διευθυντικά στελέχη) να αναλάβει το ξέπλυμα χρημάτων από το χονδρεμπόριο και λιανεμπόριο της κοκαΐνης, της ηρωΐνης, και άλλων ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών. Σημειωτέον οι τελωνειακοί πράκτορες (undercovers) εφοδιασμένοι με πλαστές ταυτότητες δημιούργησαν επιχειρήσεις και γραφεία σε διάφορες πόλεις και άνοιξαν λογαριασμούς για να κάνουν καταθέσεις και αναλήψεις μεγάλων ποσών δολαρίων, ενώ παράλληλα μπόρεσαν να διεισδύσουν στα τοπικά δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών. Έτσι κατόρθωσαν να παίρνουν τα ναρκοδολάρια από τους διακινητές και να τα καταθέτουν στους λογαριασμούς που είχαν ανοίξει με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Μετά την κατάθεση, τα ποσά αυτά άλλα μεν εμβάζονταν με επιταγές ή στέλλονταν με τηλεγραφικά εμβάσματα, σε τραπεζικούς λογαριασμούς σε άλλη ή στη ίδια πόλη, άλλα δε κεφάλαια μεταφερόταν σε λογαριασμούς ξένων τραπεζών. Σε κάθε τέτοια συναλλαγή οι πράκτορες κρατούσαν το 4% των ποσών ως προμήθεια για τις υπηρεσίες ξεπλύματος που παρείχαν. Οι μυστικοί πράκτορες

αποκάλυπταν στους μάνατζερ της τράπεζας ότι οι καταθέσεις τους επρόκειτο περί χρημάτων από εισπράξεις ναρκωτικών και αυτοί με τη σειρά τους ενθάρρυναν τους καταθέτες να φέρνουν περισσότερα χρήματα χωρίς να τηρούνται οι υποχρεώσεις του νόμου για την εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας, της αρχειοθέτησής των στοιχείων αυτών και της υποβολής αναφορών στις αρμόδιες αρχές. Αυτή ακριβώς η κουλτούρα μετέβαλλε τη BCCI σε άδυτο των λαθρεμπόρων ναρκωτικών, όπλων, καθώς και άσυλο τρομοκρατών, απατεώνων, μεγάλων φοροφυγάδων κ.α.

Πώς όμως αποκαλύφθηκε η απάτη; Όταν ήρθε η κατάλληλη στιγμή οι επικεφαλής της Operation C. Chase άνοιξαν λογαριασμό στη BCCI του Παναμά με σκοπό να ανακαλύψουν τη διόδευση των ναρκοδολλαρίων πριν καταλήξουν στην Κολομβία ως προϊόν δήθεν εξαγωγής προϊόντων από τη χώρα αυτή. Το ξεκίνημα της παιδεύσεως έγινε κατά τα μέσα Οκτωβρίου 1987 όταν οι λαθρέμποροι της κοκαΐνης παρέδωσαν σε τρεις δόσεις στους μυστικούς πράκτορες μετρητά συνολικού ύψους 2,3 εκ. δολαρίων για να αρχίσει η διαδικασία του ξεπλύματος. Αυτοί κατέθεσαν τα χρήματα σε τράπεζα του Νητηρόιτ και από εκεί τα μετέφεραν με τηλεγραφικό έμβασμα σε τράπεζα της Florida. Στη συνέχεια τα ναρκοδολάρια αυτά μεταφέρθηκαν με επιταγές στον λογαριασμό που είχε ανοιχθεί στη BCCI Παναμά. Ακολούθησε ανάληψη ποσών αυτών από τους Κολομβιανούς με την εξαργύρωση επιταγών εκδόσεως των τελευταίων.

Η περίπτωση της τράπεζας αυτής υπήρξε μια από τις μεγαλύτερες απάτες στην τραπεζική ιστορία. Παραμένει το γεγονός ότι οι κανόνες εποπτείας επί των διεθνών τραπεζών ήταν αδικαιολόγητα ανεπαρκείς αφού ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα οι κεντρικές τράπεζες δεν αντιλήφθηκαν τίποτα και χρειάστηκε η μεγάλη συμβολή των αμερικανικών διωκτικών αρχών για να αρχίσει να ξετυλίγεται το νήμα. Επίσης οι άνθρωποι της τράπεζας προσπαθούσαν να αποκρύψουν ζημιές αρκετών δις δολαρίων μετερχόμενοι όλα τα παράνομα μέσα όπως είναι οι δωροδοκίες, τα εικονικά δάνεια, καταθέσεις που δεν υπήρχαν στα βιβλία της τράπεζας και ταχύτατες μεταφορές κεφαλαίων από το ένα μέρος της τράπεζας στο άλλο.

9.3.2. Τα καρτέλ της κοκαΐνης και τα πολύτιμα μέταλλα

Ακόμα μια συγκλονιστική υπόθεση σημειώθηκε στις ΗΠΑ με ρεκόρ ποινής για ξέπλυμα χρημάτων στον Stephen Saccoccia ο οποίος καταδικάστηκε σε 600 χρόνια φυλάκισης. Η δραστηριότητά του άρχισε το 1988 και συγκεκριμένα το 1991 είχε ξεπλύνει 150 εκατομμύρια δολάρια των Κολομβιανών καρτέλ Cali και Medellin μέσω εταιριών- βιτρίνας που υποτίθεται ότι αγόραζαν και πουλούσαν χρυσό σε πλάκες, διαμάντια και κοσμήματα στο Μανχάταν. Κάθε μέρα τα «βαποράκια» έφερναν εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια τα οποία τα συγκέντρωναν στο Rhode Island, τα καταμετρούσαν, τα ταξινομούσαν και τα κατέθεταν σε χαρτονομίσματα σε τοπικές τράπεζες οι οποίες εξέδιδαν επιταγές ταμίας (cashier`s checks) πληρωτέες από τις πιο πάνω εικονικές εταιρίες που είχε δημιουργήσει ο Saccoccia. Οι τράπεζες που τηρούσαν τους λογαριασμούς των εταιριών αυτών, έπαιρναν τις επιταγές και κινούσαν τα χρήματα σε τράπεζες του εξωτερικού με μια σειρά συναλλαγών με τη μεσολάβηση μιας Ελβετικής τράπεζας του Λονδίνου. Ο Saccoccia αφαιρούσε το 10% των ποσών που νομιμοποιούσε.

Στο σημείο αυτό να σταθούμε λίγο περισσότερο και να δώσουμε μία ερμηνεία όσον αφορά τα καρτέλ. Πρόκειται για την σύμπραξη ανεξάρτητων μεταξύ τους εταιριών με σκοπό τη ρύθμιση της τιμής και των συνθηκών πώλησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρουν . Για αυτό ακριβώς το λόγο γίνεται τόσος λόγος για τη παραγωγή της κοκαΐνης στη Κολομβία. Η Κολομβία θεωρείται η «μητέρα» της κοκαΐνης και ο τόπος από τον οποίο προέρχεται το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής με αποτέλεσμα οι ίδιοι οι κολομβιανοί να έχουν στήσει πάρα πολλές επιχειρήσεις εμπορεύοντας το συγκεκριμένο προϊόν, ρυθμίζοντας οι ίδιοι τις τιμές και τις συνθήκες πώλησης της

9.3.3. Υπόθεση: Operation Dinero

Η επιχείρηση με το κωδικό όνομα «Operation Dinero» συντονίστηκε μεταξύ των κυριότερων διωκτικών αρχών των ΗΠΑ και των αντίστοιχων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιταλίας, του Καναδά και της Ισπανίας. Κατά τη πρώτη φάση

συγκεντρώθηκαν αποδεικτικά στοιχεία που αφορούσαν τη διακίνηση ναρκωτικών και τους ανθρώπους που ξέπλεναν το βρώμικο χρήμα. Στη συνέχεια οι Αμερικάνοι και οι Βρετανοί πράκτορες ίδρυσαν μια τράπεζα στην Anguilla των Δυτικών Ινδιών και μέσω αυτής κατάφεραν να εισχωρήσουν το 1994 στη διεθνή κοινότητα του οργανωμένου εγκλήματος και προπάντων κέρδισαν την εμπιστοσύνη του καρτέλ Cali, του οποίου άρχισαν να εξυπηρετούν λογαριασμούς. Πρόσθετα, η στημένη από τις διωκτικές αρχές τράπεζα, άρχισε να παρέχει πολλαπλές υπηρεσίες στους ενδιαφερόμενους, όπως δάνεια, επιταγές ταμεία, ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων.

Από την «επιχείρηση Ντινερό» άρχισαν ειδικότερες έρευνες στις ΗΠΑ και στο εξωτερικό που κατέληξαν στην αποκάλυψη των δικτύων και σχημάτων ξεπλύματος βρώμικου χρήματος που παρατίθενται παρακάτω.

Στο Λος Άντζελες εντοπίστηκαν πολλά άτομα τα οποία λειτουργούσαν μεγάλο δίκτυο διακινήσεως κοκαΐνης και ξεπλύματος ναρκοδολλαρίων στη Δυτική Ακτή, Νότια Καλιφόρνια, Μεξικό και Κολομβία στην Ευρώπη έγιναν δύο έρευνες των αρμόδιων αρχών που στη πρώτη διαπίστωσαν ότι το Κολομβιανό καρτέλ Cali είχε άμεση σύνδεση συνεργασίας με την οργάνωση του Ιταλού μαφιόζου Pasquale Locatelli, ο οποίος εξέτιε ποινή φυλάκισης 20 ετών για διακίνηση ναρκωτικών ο οποίος και δραπέτευσε αλλά συνελήφθη αργότερα στην Ισπανία όπως και πολλοί συνεργάτες του. Η οργάνωση αυτή χρησιμοποιούσε πλοία που παρελάμβαναν κοκαΐνη από την ακτή της Κολομβίας και τη μετέφεραν κάπου έξω από την ακτή της Βόρειας Αφρικής. Παρακολουθώντας τις κινήσεις αυτές οι διωκτικές αρχές περίμεναν τη κατάλληλη στιγμή για να επέμβουν αλλά τελικά αυτό άνδρες του NATO οι οποίοι υποψιάστηκαν ότι ένα πλοίο με φορτίο κοκαΐνης έκανε λαθρεμπόριο όπλων κατά τη παράβαση του embargo των Ηνωμένων Εθνών κατά της Λιβύης. Πράγματι μαζί με τα ναρκωτικά βρέθηκαν και μικρά όπλα και πυρομαχικά που βρίσκονται τώρα στην Ιταλία.

Η Operation Dinero είχε ως αποτέλεσμα να συλληφθούν 88 άτομα και να κατασχεθούν περίπου 9 τόνοι κοκαΐνης, 50 εκατομμύρια δολάρια σε μετρητά και άλλα περιουσιακά στοιχεία.

9.3.4. Υπόθεση Operation Safety – Depodit Box

Ο Nitto Santapaola, αρχηγός της Cosa Nostra στη Κατανία, έδωσε εντολή σε κάποιον ειδικό στα χρηματοπιστωτικά και με καθαρό ποινικό μητρώο για να νομιμοποιεί το παράνομο χρήμα της οργανώσεως παρέχοντας σε αυτόν πλήρη εξουσιοδότηση. Ο υπεράνω υποψίας σύμβουλος διατηρούσε επιχειρηματικές σχέσεις με πρόσωπα επώνυμα και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και διακινούσε μεγάλα ποσά χρημάτων με ηλεκτρονικά εμβάσματα γνωστά ως “conditional SWIFT”. Μόλις έπαιρνε εντολή από τη παραπάνω οργάνωση να ξεπλύνει ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων τα οποία είχαν κατατεθεί σε Ελβετική τράπεζα, για να αποκρύψει τη παρουσία του σε οποιοδήποτε βήμα της κάθε συναλλαγής, χρησιμοποιούσε μια διεθνή εταιρία συμβούλων προς τον σκοπό να εξαγοράσει τα περιουσιακά στοιχεία μιας υπάρχουσας “εταιρίας-βιτρίνας” αποκτώντας τις μετοχές της. Με την εικονική αυτή εταιρία και με κάποιο υποκατάστημα διεθνούς χρηματοοικονομικής εταιρίας δημιουργούσε μια κοινή εταιρία η οποία αναλάμβανε να εντοπίσει στη χρηματιστηριακή αγορά συγκεκριμένα χαρτιά και κυρίως τραπεζικές εγγυήσεις καθώς και να βρει μια άλλη εταιρία βιτρίνα διατεθειμένη να ενεργήσει έναντι αμοιβής εικονικές χρηματοπιστωτικές συναλλαγές.

Η εταιρία βιτρίνα ζητούσε από την κοινή εταιρία να αγοράσει τα χαρτιά αυτά (τραπεζικές εγγυήσεις) σε τιμή πολύ κατώτερη από την ονομαστική τους αξία. Εν το μεταξύ ο αθέατος επαγγελματίας ξεπλυντής πίστωνε τους λογαριασμούς της εταιρίας βιτρίνα με κεφάλαια που χρειάζονταν να αγοραστούν οι εγγυήσεις. Για τον σκοπό αυτό γίνονταν κινήσεις κεφαλαίων από κωδικούς λογαριασμούς σε ξένες τράπεζες όπου βέβαια είχαν προηγουμένως τοποθετηθεί τα χρήματα που έπρεπε να νομιμοποιηθούν. Στο στάδιο αυτό της διαδικασίας του ξεπλύματος γίνονταν διαδοχικές μεταφορές από τράπεζα σε τράπεζα με εμβάσματα του τύπου “conditional SWIFT”. Όταν τα προς νομιμοποίηση χρήματα έφταναν στον επιθυμητό προορισμό συμπληρωνόταν ένα συμβόλαιο αγοράς των παραπάνω αξιών οι οποίες ενώ ήταν τυπικά στο όνομα της εταιρίας βιτρίνα, ουσιαστικά ήταν ιδιοκτησία της κοινής εταιρίας και έτσι η μαφιόζικη οργάνωση τις ήλεγχε απολύτως. Στη συνέχεια η εταιρία βιτρίνα ανέθετε στην τράπεζα της να εκδώσει εντολές

πληρωμής σε προκαθορισμένα ποσά κατά τον ακόλουθο τρόπο: η πρώτη εντολή πληρωμής γινόταν στη εταιρία βιτρίνα από μισθωμένο επαγγελματία και συρόταν επί κωδικού τραπεζικού λογαριασμού σε άλλη ελβετική τράπεζα αλλά για ένα ποσοστό της πλήρους αγοραστικής αξίας των τραπεζικών εγγυήσεων πρώτης τάξεως. Η «τράπεζα» της οργανώσεως δηλαδή η «εταιρία- βιτρίνα» έπαιρνε τα ποσά που αντιστοιχούσαν στη πραγματική τιμή αγοράς των τίτλων συν ένα προσυμφωνημένο ποσοστό. Ένα ακόμη προσυμφωνημένο ποσοστό πήγαινε στον επαγγελματία ξεπλυντή (4%) καθώς και στην εταιρία-βιτρίνα (1%) για τις υπηρεσίες τους.

9.3.5.Υπόθεση OPERATION FLIPER

Από επιβεβαιωμένες πληροφορίες ένας Ιταλός που είχε τη βάση του στη Σλοβενία ενεργούσε ως μεσάζοντας μεταξύ μιας οργάνωσης διακινητών στο Μιλάνο και ενός Τούρκου τραπεζοκόμου, οικονομικός εγκέφαλος της οργάνωσης ήταν άλλος Ιταλός που εμφανιζόταν ως λογιστής της «εταιρίας» που είχε την έδρα της στη Σλοβενία. Οι διωκτικές αρχές παρακολουθώντας τα τηλέφωνα και τα fax που έστελνε η εταιρία κατάφερε και παρακολουθούσε τις ποικίλες συναλλαγές μέσω ηλεκτρονικών κεφαλαίων σε διάφορες χώρες οι οποίες και εμφανίζονταν κανονικές, αλλά εκείνο που φαινόταν ασυνήθιστο ήταν το γεγονός ότι σε κάθε συναλλαγή ορίζονταν πολύ υψηλή προμήθεια 22% που έπρεπε να καταβληθεί στους μεσάζοντες σε τρία μερίδια, ποσοστό πάρα πολύ υψηλό για τέτοιου είδους συναλλαγές (προεξόφληση αξιόγραφων).

Αναλυτικότερα, κάθε φορά εκδίδονταν ένα πακέτο τέτοιων γραμματίων για προεξόφληση με τη χρηματική αξία που αντιστοιχούσε στο ποσό των 50 εκατομμυρίων δολαρίων. Το ποσό αυτό το οποίο προερχόταν από διακίνηση ναρκωτικών είχε προηγουμένως κατατεθεί σε αυστριακές τράπεζες. Τα γραμμάτια εκδίδονταν από αμερικάνικη εταιρία που είχε την έδρα της στο Delaware των ΗΠΑ. Οι τίτλοι είχαν την ένδειξη “Billets au Ordre” και την έκδοσή τους εγγυόταν βρετανικές τράπεζες με πιστωτικές επιστολές εκ μέρους άλλου χρηματοοικονομικού ενδιάμεσου που λειτουργούσε στο Λονδίνο. Η όλη επιχείρηση καλύπτονταν από κάποιο Γάλλο με καλό όνομα στην αγορά, ο οποίος ενεργούσε ως πράκτορας της εκδότριας αμερικάνικης εταιρίας. Επιπλέον, οι τίτλοι αγοράζονταν από γνωστή

χρηματοπιστωτική εταιρία με έδρα το Λιχτενστάιν, ενώ η μετατροπή τους σε μετρητά ελάμβανε χώρα μέσω μιας ελβετικής τράπεζας. Τα χρήματα που προέρχονταν από τη προεξόφληση διοχετευόταν σε τρεχούμενο λογαριασμό που είχε ανοιχθεί στο Λιχτενστάιν, μείον 22% του ποσού κάθε προεξοφλήσεως για τις προμήθειες των ενδιαμέσων. Είναι προφανές ότι ο περίπλοκος ιστός των διαδικασιών, συναλλαγών, χρηματικών ενδιαμέσων αποσκοπούσε στη δημιουργία ενός πραγματικού λαβύρινθου που να καθιστά επίπονη και αδύνατη την ιχνηλάτιση της νομιμοποίησης του παράνομου χρήματος.

9.3.6. Casino

Μία ακόμη σοβαρότατη δικαστική υπόθεση, που αφορά την μεταφορά χρημάτων σε παίκτες του online πόκερ, ανέκυψε πρόσφατα στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με δελτίο τύπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, ο Καναδός πολίτης Ντάγκλας Ρένικ κατηγορείται για απάτη κατά τράπεζας, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και παράνομες δραστηριότητες τζόγου. Η έρευνα φαίνεται ότι έχει άμεση σχέση με την κατάσχεση σχεδόν 30 εκατομμυρίων δολαρίων από λογαριασμούς online παικτών πόκερ. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς λοιπόν ο Ρένικ άνοιξε ένα αριθμό τραπεζικών λογαριασμών στις Ηνωμένες Πολιτείες με ονόματα όπως KJB Financial Corporation, Account Services Corporation και Check Payment Financial Co. Οι κατηγορίες που βαρύνουν τον Ρένικ αναφέρουν ότι χρησιμοποιούσε τους συγκεκριμένους λογαριασμούς για να διανέμει κέρδη του online τζόγου στους κατοίκους των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι εισαγγελικές αρχές επισημαίνουν πως οι τράπεζες ποτέ δεν έπρεπε να τον αφήσουν να ανοίξει τους λογαριασμούς αν γνώριζαν τον λόγο που δημιουργήθηκαν οι συγκεκριμένοι λογαριασμοί. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, ο Ρένικ και οι συνεργάτες του παραλάμβαναν ποσά από offshore εταιρίες τζόγου που προσέφεραν μια ποικιλία από πόκερ, μπλακ-τζακ, φρουτάκια και άλλα παιχνίδια καζίνο. Το κατηγορητήριο αναφέρει ότι ο Ρένικ και οι συνεργάτες του διακίνησαν περισσότερα από 350 εκατομμύρια δολάρια που ξεκινούσαν από τραπεζικό λογαριασμό στην Κύπρο.²⁹

²⁹ <http://www.pokerland.gr/news/diethni-nea/douglas-bank-usa-prison-illegal.html>
Διαβάστηκε στις 15/12/2009

9.4. Η ειδικότερη περίπτωση της Ιταλίας

Αναμφισβήτητα η Ιταλία είναι ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην Ευρώπη. Το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στη Ιταλία και έμεινε γνωστό ως ΜΑ.Λ.Ε. (Mafia Laundering in Europe) είχε σκοπό να στηρίξει και να συντονίσει τις προσπάθειες των διοικητικών αρχών στην αντιμετώπιση της κατάστασης που δημιουργεί η δραστηριότητα των μαφιόζικων οργανώσεων.

Η Ιταλία παρά τη νέα νομοθεσία κατά της Μαφίας και τη συμμόρφωσή της προς τη Κοινοτική οδηγία, γίνεται ολοένα και περισσότερο ένα από τα κύρια κέντρα ξεπλύματος στην Ευρώπη όπως άλλωστε αποδεικνύεται από την υπόθεση Operation Green Ice (ξέπλυμα μέσω επενδύσεων στη χρηματαγορά, χορηγήσεως τοκογλυφικών δανείων, λειτουργίας σειράς εμπορικών καταστημάτων). Οι κολομβιανές και άλλες νότιο-αμερικάνικες οργανώσεις που διακινούν την κοκαΐνη θέλουν να αναπτύξουν τις δραστηριότητες τους στην Ιταλία, όπου έχουν ήδη δημιουργήσει δίκτυα εισαγωγής και διακινήσεως του ναρκωτικού. Είναι πιθανολογούμενο ότι η Ιταλία αντιμετωπίζει πολύ μεγάλα προβλήματα εξαιτίας των πολύ ισχυρών οργανώσεων που κινούνται στη παρανομία εδώ και δεκαετίες και αναπτύσσουν πολλαπλή δραστηριότητα επωφελούμενες από τη διεθνή συγκυρία και ιδιαίτερα από το άνοιγμα των συνόρων και τη μεγάλη ζήτηση των ναρκωτικών. Ισχυρότερη είναι η Σικελιανή μαφία η οποία εκτός από τη διακίνηση της ηρωΐνης αξιοποιεί ένα παγκόσμιο δίκτυο επιχειρήσεων επωφελούμενη από τη διαφορά τιμών στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. Το δίκτυο αυτό χρησιμοποιεί και τον αντιπραγματισμό, δηλαδή την ανταλλαγή αγαθών ή όπλων και άλλων πραγμάτων αντί ναρκωτικών. Πρέπει δε να τονισθεί ότι η μαφία δεν νομιμοποιεί μόνο τις δικές της παράνομες προσόδους, αλλά και το προϊόν των εγκληματικών πράξεων των άλλων διεθνών οργανισμών της μορφής αυτής όπως πχ. των κολομβιανών καρτέλ. Έχει εξακριβωθεί ότι η μαφία χρησιμοποιεί τα εξής μέσα και μεθόδους ξεπλύματος: τραπεζικό σύστημα, εξωτερικός χρηματοπιστωτικός ή επενδυτικός τομέας, χρηματοδοτικές μισθώσεις, απόκτηση και εκμετάλλευση επιχειρήσεων καζίνο, λεσχών και παρεμφερών δραστηριοτήτων.

Όπως είναι επόμενο η ακριβής ποσοτική εκτίμηση των εσόδων της μαφίας και των άλλων οργανώσεων είναι αδύνατη. Ωστόσο υπολογίζεται κατά το 1990 ότι τα έσοδα

της μαφίας ανέρχονται κατά προσέγγιση σε τρεισήμισι μέχρι έξι δις δολάρια το χρόνο, έναντι συνόλου 10 μέχρι 12 δις δολάρια του συνολικού μεριδίου των προαναφερθέντων οργανώσεων της Σικελίας, της Νάπολης, της Καλαβρίας και της Απούλιας.

9.5. Ρωσία

Σε ότι αφορά τη Ρωσία τονίζεται η απειλή που προέρχεται από το οργανωμένο έγκλημα. Επισημάνεται κυρίως η άλωση του τραπεζικού συστήματος, οι διασυνδέσεις των Ρώσων μαφιόζων με τη δυτικό-ευρωπαϊκή αγορά ναρκωτικών, η εύκολη πρόσβαση στους τόπους παραγωγής ηρωίνης και χασίς της Ασίας, η δημιουργία σχέσεων με την ιταλική μαφία, χαώδης οικονομική κατάσταση, η πολιτική αστάθεια, και άλλοι λόγοι που ενδυναμώνουν τις εγκληματικές οργανώσεις στη μεγάλη αυτή χώρα και αφήνουν την πόρτα ανοιχτή για τη διακίνηση ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο όπλων και για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που παράγεται από αυτές τις δραστηριότητες. Οι πιο προσοδοφόρες δραστηριότητες των Ρώσων μαφιόζων είναι η διακίνηση ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο όπλων, η εκμετάλλευση της πορνείας, κλοπή έργων τέχνης κ.α. Λέγεται ότι κατά το 1994 υπήρχαν στη Ρωσία 5.600 συμμορίες (100.000 τουλάχιστον ενεργά μέλη), εκ των οποίων οι 3.000 εξειδικεύονται στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Σε έκθεση των διεθνών εμπειρογνομόνων του FATF τονίζεται ότι το οργανωμένο έγκλημα στη Δυτική Ευρώπη και ιδίως οι εγκληματικές οργανώσεις της Ρωσίας δεν αποτελούν εσωτερικό πρόβλημα της ευρύτερης αυτής περιοχής, αλλά δημιουργούν αντίστοιχα προβλήματα και σε άλλα κράτη. Έχει διαπιστωθεί ότι δισεκατομμύρια δολάρια ύποπτης προελεύσεως φυγαδεύονται από την Ανατολική Ευρώπη και την Ρωσία προκειμένου να ξεπλυθούν και να επενδυθούν στη Δύση.

9.6. Βαλκανικές χώρες

Οποσδήποτε η χώρα μας λόγω της γεωγραφικής της θέσεως υφίσταται ανάλογες επιδράσεις από την έξαρση που παρατηρείται διεθνώς στη χρήση και το λαθρεμπόριο των ναρκωτικών στην Ευρώπη. Μέσω των Βαλκανικών χωρών τα σκληρά ναρκωτικά που παράγονται και προέρχονται από της Ανατολική Ασία, τη

Μέση Ανατολή και την Τουρκία καταλήγουν πράγματι στα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα της Ευρώπης. Η «Βαλκανική Οδός» είναι γνωστή πριν από αρκετά χρόνια, αλλά το πρόβλημα έχει επιταθεί μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, τον Τίτο και τα γνωστά πολεμικά γεγονότα στη Βοσνία- Ερζεγοβίνη.

Η περιοχή Αλβανίας- Κοσόβου- Σκοπίων χαρακτηρίζεται ως το τρίγωνο του θανάτου. Πολλά εγκληματικά στοιχεία της περιοχής αυτής έχουν δοσοληψίες με ανθρώπους του οργανωμένου εγκλήματος στην Ιταλία, Ελβετία και Γερμανία .

Κατά κανόνα στη διακίνηση ναρκωτικών στα Βαλκάνια αλλά και στην Ευρώπη πρωταγωνιστούν οι Τούρκοι, όπου και υπάρχουν πολλές διαπιστωμένες περιπτώσεις διαφθοράς στην αστυνομία και στο δικαστικό σώμα. Χώρος διακινήσεως ναρκωτικών και ξεπλύματος είναι το τουρκοκρατούμενο μέρος την Κύπρου.

Υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον και υποψία ότι η ιταλική μαφία, τα καρτέλ της Κολομβίας και άλλα συνδικάτα του εγκλήματος επενδύονταν πιθανόν στη Βουλγαρία ή ότι ξεπλένουν παράνομα κεφάλαια μέσω βουλγαρικών τραπεζών (λόγω ανεπάρκειας τραπεζικής νομοθεσίας).³⁰

³⁰ www.tvxs.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Το παρελθόν και το παρόν της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος δείχνουν ότι και τα δύο είναι συνυφασμένα με την ολοένα αναπτυσσόμενη οικονομία, του καπιταλιστικού συστήματος και γενικά όλων των σύγχρονων μεθόδων που έχουν ανακαλυφθεί τα τελευταία χρόνια με σκοπό τη καλύτερευση του συστήματος και διευκόλυνση των πολιτών. Πολλά από τα σύγχρονα οικονομικά σκάνδαλα δεν διεκδικούν καμία πρωτοτυπία. Παραλλαγές τους έχουν συνοδέψει την ανάπτυξη του καπιταλισμού από το ξεκίνημά του.

Η λήψη και η συνειδητή εφαρμογή μέτρων κατά της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, παρά το κόστος που συνεπάγεται για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συνιστά πολύ σημαντικό παράγοντα για τη θεμελίωση, ανάπτυξη και προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας. Όλες οι χώρες όπου δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία καθώς και οι χώρες που προσπαθούν να αναπτύξουν το τραπεζικό τους σύστημα και για αυτό καταργούν το αυστηρό συναλλαγματικό καθεστώς, επιβάλλεται να λάβουν μέτρα για να αντιμετωπίσουν την εισβολή του πρόθυμου να σπεύσει βρώμικου χρήματος. Τα μέτρα αυτά δεν έρχονται σε αντίθεση ούτε με την ελευθερία των συναλλαγών ούτε με άλλα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά ούτε και έχουν δυσμενή επίπτωση στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου. Αντίθετα, ένα σωστό χρηματοπιστωτικό κέντρο μπορεί να δημιουργηθεί και να ευημερήσει μακροπρόθεσμα εάν πραγματικά είναι ένα «καθαρό μέρος» όπου το βρώμικο χρήμα δεν είναι ευπρόσδεκτο.³¹

Φυσικά χρειάζεται να καταβληθεί προσπάθεια για να επιτευχθεί αυτό. Σε βάθος χρόνου φαίνεται ότι η εφαρμογή μιας τέτοια πολιτικής είναι εξαιρετικά αβέβαιη, αναποτελεσματική και δαπανηρή. Πρέπει όμως να γίνει αντιληπτό από όλους ότι το κόστος του κοινωνικού συνόλου θα είναι ιδιαίτερα μεγάλο αν δεν ληφθούν μέτρα κατά του φαινομένου αυτού. Πράγματι, μία χώρα που δέχεται τα κεφάλαια αυτά αναξέλεγκτα, θα υποστεί οπωσδήποτε και τις συνέπειες της απερισκεψίας της. Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι τη σύγχρονη εποχή και κυρίως τη τωρινή περίοδο

³¹ <http://venus.cs.aueb.gr/forum/viewtopic.php?f=45&t=7166>
www.hyper.gr/makthes.

Διαβάστηκαν στις 15/1/2010

και τη κατάσταση που επικρατεί στην οικονομία μετά τη τελευταία κρίση του 2009 τα πράγματα έχουν πάρει μια άλλη τροπή. Μπορεί να μην αλλάζει εξολοκλήρου το τραπεζικό σύστημα άλλα παρ' όλ' αυτά δίνεται μεγαλύτερη προσοχή σε συναλλαγές και αυτό συνεπάγεται πλήρη γνώση των στοιχείων του πελάτη. Αυτό έχει και ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη διαφάνεια στις τραπεζικές συναλλαγές αλλά και άρση του τραπεζικού απορρήτου. Αυτό διότι μετά από αυτή τη ξαφνική αλλαγή και τις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούσαν παγκοσμίως μετά τη κρίση, τα πράγματα έγιναν ακόμα πιο πιεστικά για τα πιστωτικά ιδρύματα. Και από τη μεριά της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και από του εισαγγελέα.

10.1. Συμπεράσματα όσον αφορά νόμους και οδηγίες

Καθοριστικό ρόλο χωρίς αμφιβολία διαδραμάτισε η εφαρμογή της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ. Τον Μάρτιο του 1990, όταν η Commission διαβίβασε τη σχετική της πρόταση στο Συμβούλιο, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελούσε ποινικό αδίκημα μόνο σε ένα κράτος-μέλος και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν υπόκεινταν σε κανένα κανόνα υποχρεωτικής εφαρμογής για τη πρόληψη της αντικοινωνικής αυτής πρακτικής .

Ο ελληνικός νόμος, όπως ήδη έχει αναφερθεί, δίνει τον πιο ευρύτερο ορισμό του ποινικού αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική πράξη, περιλαμβάνοντας τις προσόδους, όχι μόνο από το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και όπλων, αλλά και από όλα τα σοβαρά οικονομικά εγκλήματα. Πολλές νομοθετικές ρυθμίσεις, συνεχής αλλαγές και τροποποιήσεις αυτών, ολοένα αυξανόμενος ο αριθμός τρόπων ξεπλύματος, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη σύγχυση στο νομοθετικό περιβάλλον του ελλαδικού χώρου. Όλα αυτά λοιπόν, σε συνδυασμό και με τη προσπάθεια ευθυγράμμισης του νομοθετικού μας πλαισίου με τις συστάσεις της FATF, παρατηρούμε τη δημιουργία ενός σύνθετου μηχανισμού. Αυτό προφανώς και δεν ισχύει μόνο για τα ελληνικά δεδομένα. Το πρόβλημα θα λέγαμε ότι είναι γενικό.

Εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι, με πιθανή εξαίρεση την Ιταλία, σε καμία άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ορισμό του ποινικού αδικήματος της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν περιλαμβάνεται η φοροδιαφυγή. Μια ακόμη διαπίστωση από την επισκόπηση ενσωμάτωσης και της

εφαρμογής των κανόνων της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ είναι ότι σε όλα τα κράτη-μέλη ο εσωτερικός νομοθέτης υποχρεώνει όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να συνεργάζονται στενά με τις αρμόδιες αρχές και κατά συνέπεια προβλέπει την πλήρη άρση του τραπεζικού και επαγγελματικού απορρήτου.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος πρέπει αρχικά να ενισχυθεί ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών.

Όλες οι χώρες, κυρίως οι δυτικές, ψηφίζουν νόμους όσο το δυνατόν ευέλικτους ώστε να διευκολύνονται οι διαδρομές του παράνομου κεφαλαίου μέσω του συστήματος. Τα χρηματιστήρια και τα καζίνο μπορούμε να πούμε ότι είναι από τους πλέον δημοφιλέστερους τρόπους για ξέπλυμα μύρου χρήματος.

Εύλογο είναι το ερώτημα όσον αφορά το εάν έχουμε άραγε το αναμενόμενο αποτέλεσμα ώστε να δικαιολογείται η προσφυγή στα νομοθετικά μέτρα που προαναφέρθηκαν; Αντιθέτως θα λέγαμε ότι τα πράγματα γίνονται ολοένα και πιο μπερδεμένα. Όσο οι τρόποι νομιμοποίησης εσόδων εκσυγχρονίζονται τόσο το εύρος των ποινικών κυρώσεων και νόμων μεγαλώνει. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι αυτός ο φαύλος κύκλος δεν καταλήγει πουθενά.

Να σημειωθεί και να τονιστεί στο σημείο αυτό κάτι που αναφέρθηκε και σε προηγούμενες παραγράφους. Λόγος θα γίνει για την "κοροϊδία" από τη μεριά την κυβερνήσεων και του νομοθέτη όσον αφορά τους φορολογικούς παράδεισους. Τόσοι νόμοι και τόσοι μεγάλο και ευρύ πλήθος κυρώσεων για όλους όσους εμπλέκονται σε δραστηριότητες πάνω στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αλλά παρόλα αυτά καμιά ουσιαστική νομοθεσία ή τροποποίηση προγενέστερων νόμων δεν υπάρχει για τη καταπολέμηση του προβλήματος που δημιουργούν στη οικονομία οι φορολογικοί παράδεισοι.

Τελειώνοντας αξίζει να αναφερθεί και να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη γνωστή ρήση του Σόλωνα: «Ο νόμος είναι σαν τον ιστό της αράχνης. Συγκρατεί τα ελαφρά κι αδύναμα, αλλά σκίζεται από τα βαριά και από τα μεγάλα».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Έντυπη βιβλιογραφία**

- Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995 εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ"
- Δουβής Παναγιώτης, (2008) Offshore Δραστηριότητες
- Ένωση Ελλήνων Ποινολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύθερη Κοινωνία; , εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως (13/12/2005) αρ. φύλλου 305, 15/08/2008, αρ. φύλλου 166
- Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις "ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ"
- Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος, (2009) Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
- Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ"
- Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών - Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο"
- Τραγάκης Γεώργιος, (2009) Οργανωμένο Έγκλημα & Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- www.kathimerini.gr
- www.in.gr
- www.tanea.gr
- www.enet.gr
- www.solon.gr
- www.casinopolis.gr
- www.capital.gr
- www.tovima.gr
- www.hbnews.gr
- tiresias-press.blogspot.com
- www.naftemporiki.gr
- www.economist.gr
- <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=32056>
- http://archive.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=11.11.2005,id=11211472,16939088
- <http://www.inout.gr/showthread.php?t=50396>
- <http://www.hbnews.gr/permalink/19740.html>
- http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_economy_100003_05/08/2009_324589
- www.pokerland.gr
- www.tvxs.gr
- www.dcs.gr